БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 22 (16.105) • 26 январь 1975 йил якшанба • Баҳоси 2 тийин

БИНОКОРЛАРНИНГ КАТТА ҒАЛАБАСИ

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ НОВОМОСКОВСК ХИМИЯ КОМБИНАТИДА МИНЕРАЛ ЎҒИТЛАР ВА ШУ ЎҒИТЛАР УЧУН ХОМ АШЁ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЯНГИ САНОАТ КОМПЛЕКСИ ҚУРИЛИШИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети қурувчилар, монтажчилар, кимёгарлар ва лойиҳачилар, қурилишнинг барча қатнашчиларининг меҳнатида эришилган катта ғалаба — В. И. Ленин номли Новомосковск химия комбинатида минерал ўғитлар ва шу ўғитлар учун хом ашё ишлаб чиқарувчи янги саноат комплекси қуриб битказилганлиги билан қизғин қутлайдилар. [illegible] аммиак ишлаб чиқарувчи йирик цехлар фойдаланишга топширилди.

Новомосковск химия комбинатида минерал ўғитлар ишлаб чиқариш янги комплексининг ишга туширилиши [illegible] қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни [illegible] катта ёрдам кўрсатиш имконини беради.

Бу муваффақият социалистик мусобақани кенг авж олдириш, қурилишда қатнашган барча кишиларнинг [illegible] меҳнати туфайли, [illegible] партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари катта ташкилотчилик ва сиёсий иш олиб борганлари туфайли эришилди.

Азиз ўртоқлар, сизларнинг тўққизинчи беш йилликнинг [illegible] муваффақиятларга эришувингизни тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

1974 ЙИЛДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг ва КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида Бутуниттифоқ социалистик мусобақани кенг авж олдириш ва муқобил планларни бажариш негизида мамлакат экономикасини ривожлантириш, фан ва маданий қурилиш соҳасида янги муваффақиятларга эришдилар.

Социал программа тадбирларини амалга ошириш давом эттирилди, халқ фаровонлигини янада юксалтириш таъминланди.

1974 йилда халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари қуйидаги маълумотлар билан характерланади:

	1974 йилда 1973 йилдагига нисбатан процент ҳисобида
Истеъмол ва жамғариш учун фойдаланилган миллий даромад	105
Саноат маҳсулоти	108,0
Шу жумладан:	
ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш («А» группаси)	108,3
истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш («Б» группаси)	107,2
Қишлоқ хўжалик маҳсулоти	96,3
Асосий фондларни ишга тушириш	104
Капитал маблағ сарфлаш	107
Транспорт барча турларининг юк обороти	106,5
Ишчи ва хизматчилар сони	102,2
Халқ хўжалиги бўйича иш ҳақи фонди	107
Ишчи ва хизматчиларнинг пул билан тўланадиган ўртача иш ҳақи	104,3
Колхозчиларнинг меҳнат ҳақи	105
Ижтимоий истеъмол фондлари	106,3
Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар	104,2
Чакана товар обороти	105,9
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми	109,5
Умумий уй-жой майдонларини фойдаланиш учун топшириш	99,5
Меҳнат унумдорлиги:	
саноатда	106,5
колхоз ва совхозларда	98,3
қурилишда	105,9
темир йўл транспортида	103,9
Халқ хўжалигидан олинган фойда (таққослаб олган нархларда)	110
Ташқи савдо обороти	121,5

Миллий даромад қарийб 350 миллиард сўм (ҳақиқий нархларда) бўлди ва бир йил ичида 14 миллиард сўм миқдорида ортди. Миллий даромаднинг қарийб тўртдан уч қисми истеъмол соҳасида, қолган қисми эса социалистик ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва бошқа умумдавлат эҳтиёжлари учун фойдаланилди.

Экономикани ривожлантириш негизида КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ **халқ моддий фаровонлигини юксалтириш тадбирлари** изчиллик билан амалга оширилди. 1971—1974 йилларда кўрилган тадбирлар йўли билангина 47 миллион кишининг ёки ҳар икки ишчи ва хизматчидан бирининг иш ҳақи миқдори кўпайтирилди. 30 миллиондан ортиқ кишининг пенсия, нафақалари, стипендиялари ва бошқа тўловлар оширилди.

1974 йилда **саноат маҳсулоти** сал кам 490 миллиард сўмлик бўлди ва бир йил ичида 37 миллиард сўм миқдорида ортди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулоти 94 миллиард сўмликдан зиёд етиштирилди. Бу эса 1971-1973 йилларда ўртача йиллик ишлаб чиқариш ҳажмидан қарийб 5 процент кўпдир.

Халқ хўжалигида умумий қиммати 98 миллиард сўмдан ортиқ асосий фондлар ишга туширилди.

Совет Иттифоқининг ташқи савдо обороти 38 миллиард сўмлик бўлди, шу билан бирга Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан ташқи савдо обороти узоқ муддатли битимларда кўзда тутилган даражадан ошиб кетди.

Фан-техника тараққиёти ижтимоий меҳнат унумдорлигини янада оширишга ёрдам берди. 1974 йилда ижтимоий меҳнат унумдорлиги 4,4 процент кўпайди, миллий даромад ўсишининг 80 процентига шу ҳисобдан эришилди, 4 миллиондан ортиқ кишининг меҳнатини тежаш таъминланди.

Илмий ходимлар сони 1 миллион 160 минг кишига етди. Қуйида 1974 йилда техника тараққиётини характерловчи баъзи кўрсаткичларга доир маълумотлар келтирилади:

Машина, ускуна, аппарат, приборлар ва автоматлаштириш воситаларининг янги нусхалари вужудга келтирилди.	4 минг номда
Саноат маҳсулотининг янги турлари ўзлаштирилди ва кўплаб ишлаб чиқарила бошланди	3,5 минг номда
Эскириб қолган конструкциядаги машина, ускуна, аппарат, прибор ва буюмлар ишлаб чиқаришдан олиб ташланди	1,8 минг номда
Саноат корхоналарида ишлаб чиқариш ускуналари модернизация қилинди	150 мингга яқин номда
Саноат корхоналарида ўрнатилди: механизациялаштирилган поток линиялар	10 минг комплектдан ортиқ
автомат линиялар	2 минг комплект
Комплекс механизация ва автоматлаштиришга кўчирилган, участка, цех ишлаб чиқаришлар	5 минг
Электрлаштирилган темир йўллар	787 километр
Ишлаб чиқаришни ҳисобга олиш, планлаштириш ва бошқаришнинг автоматлаштирилган системалари	610 система
1975 йил 1 январгача Давлат сифат белгиси берилди	23,3 минг буюм
Шу жумладан 1974 йил учун	13,2 минг буюм

Халқ хўжалигида 3,9 миллион ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий қилинди. Бунинг натижасида бир йилга ҳисоблаганда 4 миллиард сўм маблағни тежаш имконияти туғилди.

I. САНОАТ

Саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши 1973 йилдагига нисбатан пландаги 6,8 процент ўрнига 8,0 процентини ташкил этди. Реализация қилиш ҳажми ва маҳсулот энг муҳим турларининг кўпчилигини ишлаб чиқариш йиллик плани ошириб бажарилди. Пландан ташқари қарийб 7 миллиард сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Саноатнинг айрим тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқариш 1973 йилдагига нисбатан қуйидаги миқдорда кўпайди:

Электр энергетика	6 процент
Ёқилғи саноати	6 процент
Қора ва рангли металлургия	6 процент
Химия ва нефть химияси саноати	11 процент
Машинасозлик ва металл ишлаш	12 процент
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза — қоғоз саноати	4 процент
Бинокорлик материаллари саноати	7 процент
Енгил саноат	4 процент
Озиқ-овқат саноати	8 процент
Маданий-маиший моллар ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш	9 процент

Саноатда **меҳнат унумдорлиги** йиллик пландаги 6 процент ўрнига 6,5 процент кўпайди; маҳсулот ўсишининг 84 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди. Саноат маҳсулотининг **таннархи** ва **фойда** олиш юзасидан белгиланган план бажарилди; олинган фойда 13 процент ортди.

Барча умумиттифоқ ва иттифоқ республика саноат министрликлари ва барча иттифоқдош республикалар йиллик планни ошириб бажардилар.

Айрим министрликлар бўйича маҳсулотни реализация қилиш планининг бажарилиши ва ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш суръатлари ва меҳнат унумдорлиги қуйидагича бўлди:

Умумиттифоқ ва Иттифоқ — республика министрликлари ҳамда идоралари	Маҳсулотни реализация қилиш йиллик планининг бажарилиш проценти	1974 йилда 1973 йилдагига нисбатан процент ҳисобида: ишлаб чиқариш ҳажми	Меҳнат унумдорлиги
Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	102	107	106
Нефть саноати министрлиги	102	107	106
Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги	101	109	107
Газ саноати министрлиги	103	119	111
Кўмир саноати министрлиги	101	103	105
Қора металлургия саноати министрлиги	100,2	105	104
Рангли металлургия саноати министрлиги	100,7	106	106
Химия саноати министрлиги	101	111	109
Оғир, энергетика ва транспорт машинасозлиги министрлиги	100,7	106	106
Электр техника саноати министрлиги	102	109	107
Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги	102	109	107
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	101	111	108
Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари министрлиги	102	117	113
Автомобиль саноати министрлиги	103	112	110
Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги	101	114	111
Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлиги	102	111	109
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги	102	109	108
Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ҳамда рўзғор асбоблари министрлиги	100,6	109	106
Ўрмон ва ёғочсозлик саноати министрлиги	101	104	105
Целлюлоза-қоғоз саноати министрлиги	100,4	106	105
Бинокорлик материаллари саноати министрлиги	100,7	108	106
Енгил саноат министрлиги	100,7	104	103
Озиқ-овқат саноати министрлиги	101	108	107
Гўшт ва сут саноати министрлиги	102	109	107
Балиқ хўжалиги министрлиги	101	106	104
Тайёрлаш министрлиги	102	104	103
Медицина саноати министрлиги	102	110	109
Микробиология саноати бош бошқармаси	102	123	113

Қуйида иттифоқдош республикаларга доир маълумотлар келтирилган (Иттифоқ қарамоғидаги саноат ҳам қўшиб ҳисобланган):

	Маҳсулот реализация қилиш йиллик планининг бажарилиш проценти	1974 йилда 1973 йилга нисбатан процент ҳисобида: ишлаб чиқариш ҳажми	меҳнат унумдорлиги
РСФСР	101,6	107,8	106,6
Украина ССР	101,6	107,6	105,9
Белоруссия ССР	102,1	109,9	107,6
Ўзбекистон ССР	103,6	108,7	104,0
Қозоғистон ССР	101,2	108,2	106,4
Грузия ССР	102,7	110,3	108,7
Озарбайжон ССР	102,2	111,3	108,2
Литва ССР	102,4	107,2	105,9
Молдавия ССР	101,7	111,0	107,3
Латвия ССР	102,0	105,6	105,1
Қирғизистон ССР	101,9	108,3	105,5
Тожикистон ССР	103,5	105,2	102,3
Арманистон ССР	103,0	110,4	107,2
Туркманистон ССР	102,5	107,0	104,5
Эстония ССР	101,7	107,1	106,9

Ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан янада такомиллаштириш ва интенсивлаштириш давом эттирилди. Электр станцияларда ёқилғини сарфлаш салмоғи 1973 йилдагига нисбатан 1,1 процент камайди. Кўмир шахталарида ишлаб турган тозалаш забойларидан кўмир қазиб олиш ҳар кечаю-кундузда ўрта ҳисобда 6 процент кўпайди. Қора металлургияда домна печларининг фойдали ҳажмидан фойдаланиш 2 процент яхшиланди. Мартен печлари тубининг ҳар квадрат метридан олинган пўлат ҳар кечаю-кундузда ўрта ҳисобда 2 процент ортди. Цемент саноатида айланма печларнинг соатлик унуми 3 процент, тегирмонларнинг унуми 2 процент ошди. Тўқимачилик саноати корхоналарида ип йигириш ва тўқиш ускуналарининг унумдорлиги кўпайди. Ишлаб чиқаришдаги технология жараёнларини бошқаришнинг автоматлаштирилган 150 та системаси ёки 1973 йилдагига нисбатан 1,6 баравар кўп система вужудга келтирилди.

Умуман мамлакатда маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш тўғрисидаги маълумотлар қуйидагича:

	1974 йилда ишлаб чиқарилди	1974 йилда 1973 йилдагига нисбатан: ишлаб чиқарилди кўпроқ, камроқ	процент ҳисобида
Электр энергия — миллиард киловатт соат	975	60	107
Нефть (газ конденсати ҳам			

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ИЗБОСКАН РАЙОН КОМИТЕТИГА, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ИЗБОСКАН РАЙОН СОВЕТИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Избоскан районининг колхозчиларини, совхозларининг ишчиларини барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини катта меҳнат ғалабаси — давлатга пахта сотиш юзасидан халқ хўжалик беш йиллик плани бажарилганлиги билан самимий табриклайди.

Тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида тайёрлов пунктларига 230 минг тонна пахта етказиб берилди, тайёрланган пахтанинг ярмидан кўпроғи машиналарда териб олинди.

Қўлга киритилган ғалаба пахтакорлар, механизаторлар, ирригаторлар, райондаги ҳамма меҳнаткашларнинг улкан меҳнати ва юксак маҳоратининг, қишлоқда олиб борилган яхши ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг натижасидир.

Партия XX съезди номли, Охунбобоев номли, «Ўзбекистон», Тельман номли, «Комсомол», «Ленинград», К. Маркс номли колхозлар давлатга пахта сотиш беш йиллик халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажардилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Министрлар Совети ишонч билдирадиларки, Избоскан районининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан социалистик мусобақани авж олдирадилар, 1975 йил ҳосили учун барча зарур ишларни ўз вақтида ва юксак сифатли бажарадилар, чорва қишловини муваффақиятли ўтказадилар, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини янада ривожлантиришни таъминлайдилар ҳамда КПСС XXIV съезди белгилаган улуғвор режаларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ** — **ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигидаги КПСС делегацияси Ҳиндистон Компартияси миллий кенгашининг таклифига биноан Ҳиндистон Компартиясининг X съезди ишида қатнашмоқ учун 25 январда самолётда Ҳиндистонга жўнаб кетди. Съезд Вижаявада шаҳрида ўтказилади. Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Ростов области комитетининг биринчи секретари И. А. Бондаренко КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Украина Компартияси Львов область комитетининг биринчи секретари В. Ф. Добрик, КПСС Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудирининг ўринбосари Е. З. Разумов бор.

КПСС делегацияси шу куниёқ Деҳлига келди.

(ТАСС).

ДЕҲЛИГА БОРАЁТИБ

Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Вернер Яровинский бошчилигидаги Германия Демократик Республикасининг партия делегацияси Деҳлига бораётиб 25 январь кечқурун Тошкентда тўхтаб ўтди.

Меҳмонларни аэропортда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, бошқа расмий кишилар самимий кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

«САЛЮТ-4»: ПАРВОЗ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ. 25 январь. (ТАСС). Алексей Губарев билан Георгий Гречко космик учишининг учинчи ҳафтаси бошланди.

Учиш программасига мувофиқ «Салют-4» станциясидаги ўн тўртинчи иш кунида одатдаги кунларга нисбатан иш бир мунча камроқ бўлди. Космонавтлар бажарилган тадқиқотларнинг натижаларини системалаштирдилар, станция айрим системаларининг профилактик кўригини ўтказдилар, жисмоний машқларни бажардилар, дам олдилар.

Медицина контроли маълумотларига кўра, Губарев ва Гречко ўртоқларнинг саломатлиги яхши.

Станция бўлинмаларидаги микроиқлим параметрлари қуйидагича: температура Цельсий бўйича 22 градусга, босим симоб устунининг 810 миллиметрига, нисбий намлик 12 процентга тенг.

«Салют-4» станцияси экипажининг навбатдаги иш куни бугун Москва вақти билан соат 12 дан 25 минут ўтганда бошланди.

Станциянинг борт системалари нормал ишлаб турибди. Учиш давом этмоқда.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ВЕТЕРАНЛАРИ, ФРОНТ ВА ФРОНТ ОРҚАСИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ, СОБИҚ ПОЛКДОШЛАРИГА, ЖАНГОВАР ВА МЕҲНАТДАГИ ДЎСТЛАРИГА, ЎЗБЕКИСТОННИНГ БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРИГА

М У Р О Ж А А Т И

Улуғ Ватан урушининг воқеалари орқада қолди. Уруш ўтган траншея ва окопларни ўт босиб, бу ерлар кўмилиб кетди. Фронт чизиқлари, жанговар позицияларнинг белгилари ғойиб бўлди. Бироқ, Ватан учун, унинг шон-шарафи, озодлиги ва мустақиллиги учун қутлуғ жанг йиллари халқ хотирасидан ўчгани йўқ, асло ўчмайди.

Ёдгорликлар олдидаги мангу машъала ҳеч қачон ўчмайди, Ватанимиз душманларига қарши жанг майдонларида қурбон бўлганлар хотирасига ўрнатилган ёдгорликлар пойидаги гуллар ҳеч қачон сўлмайди.

Шонли сана — Ғалабанинг 30 йиллиги яқинлашмоқда. Бу сана ҳар бир совет кишиси учун қадрлидир, чунки кўп миллатли бепоён мамлакатимизда Ғалабага ҳисса қўшмаган оила йўқ. Бизнинг республикамиз фронтдан жуда узоқда эди. Аммо Ўзбекистон жанг қилмадими? Юз минглаб Ўзбекистон фарзандлари фронтларда жанг қилдилар, шаҳарларда ва қишлоқларда қолганлар эса ғалаба учун фидокорлик билан меҳнат қилдилар.

Азиз ўртоқлар!

Ҳозир ҳаммамиз КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан чуқур таассурот билан яшамоқдамиз. Бу ҳужжатда катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган даъваткор сўзлар бор:

«1975 йил — биз Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 30 йиллиги нишонлайдиган йил бўлади, бу урушда совет халқи оммавий қаҳрамонлик ва мардлик кўрсатди, социалистик Ватан ор-номуси, озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилди, дунё халқларини фашистлар асорати хавфидан омон сақлаб қолди. Улуғ Ғалаба юбилейини муносиб кутиб олиш, уни меҳнат фронтида янги муваффақиятлар билан нишонлаш — ҳар бир совет кишисининг ватанпарварлик бурчидир».

Улуғ Ватан уруши чинакам умумхалқ уруши эди. Бу сўзларнинг маъноси беқиёс. Ғалабанинг 30 йиллиги ҳам умумхалқ байрамидир. Бу байрам биз, уруш ветеранларига, собиқ фронтчиларга, меҳнат фронти ветеранларига айниқса қадрлидир. Ватанимиз бошига оғир хавф тушганда Ватан бизнинг қўлимизга қурол тутқазган.

Биз 1945 йилнинг 9 май кунини яхши эслаймиз. Урушнинг 1418 куни, оғир жанглар, минглаб километр фронт йўллари ортда қолди. Ҳали жудолик ғам-ғуссалари қалбларни тирнарди, аммо уруш рангини ўчириб ташлаган тинчликнинг тантанали ранги ҳукмронлик қиларди. Ўшандан буён ҳар баҳор Ғалаба байрамида бизни тинчликнинг уч ранги кутиб олади: қизил — байрам байроғи ранги, яшил — дастлабки япроқлар барги, мовий — тинч осмонимиз ранги.

Урушдан кейин ўтган ана шу йиллар давомида болаларимиз ва невараларимиз устидаги осмон хотиржам ва тинчдир. Халқаро шароит тобора қулай бўлиб бормоқда. Бизнинг партиямиз, Марказий Комитет, Сиёсий бюро, шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программасини амалга ошириш учун нақадар кўп иш қилаётганлигини яхши биламиз. Биз Леонид Ильичнинг АҚШ президенти Ж. Форд ва Франция президенти В. Жискар д' Эстэн билан яқинда бўлиб ўтган учрашувлари таассуроти билан яшамоқдамиз. Халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган толмас фаолияти учун биз ўртоқ Л. И. Брежневдан беҳад миннатдормиз. Улуғ Ватан уруши ветерани, жанговар генерал, сиёсий ходим Леонид Ильич КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари деган юксак постда ер юзида тинчликни сақлаш учун мисли́сиз кўп иш қилмоқда.

Ғалабанинг 30 йиллигини нишонлаш учун кўчаларга ва майдонларга Қизил байроқлар кўтариб, сахий баҳор ва мусаффо тинч осмондан қувониб кўча ва майдонларга чиқамиз. Бу хотира куни, ҳалок бўлганларга ҳарбий шон-шараф кўрсатиш, самимий муҳаббат ва миннатдорчилик куни бўлади. Бу — мамлакатимизнинг ўттиз йил ичидаги муваффақиятлари кўриги куни бўлади.

Ўша куни биз ветеранлар ҳам буюк Ғалабанинг юбилейига нималар билан келганимиз, байрамни қандай меҳнат совғалари билан кутиб олаётганимиз ҳақида Ватанга, партияга ҳисоб берамиз.

Ўртоқ Л. И. Брежнев уруш ва тинчлик йилларида фронтчиларнинг фидокорлигини таъкидлаб КПСС XXIV съездида бундай деган эди: «Шонли Совет Армияси тўғрисида гапирганимизда фронтчиларимиз тўғрисида, Улуғ Ватан уруши йилларида Ватанимизнинг озодлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилган солдатлар ва командирлар ҳақида хуш келадиган гапларни айтмай илож йўқ. Уларга уруш йилларининг жуда оғир машаққатларидан кейин ҳам дам олишга тўғри келмади: фронтчилар яна фронтга — меҳнат фронтига келишди. Фронтда қатнашган кўп ўртоқларимиз орамизда йўқ. Аммо миллионларча фронтчилар сафда турибди. Уларнинг баъзилари армияда хизматни давом эттирмоқдалар, баъзи бировлари завод ва қурилишларда, колхоз ва совхозларда, илмий институт ва мактабларда ўз билимлари ва меҳнатларини Ватанга бағишламоқдалар».

(Давоми тўртинчи бетда).

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

қўшилади) — миллион тонна	459	29,9	107
Газ — миллиард куб метр	261	24,2	110
Кўмир — миллион тонна	684	16,9	103
Чўян — миллион тонна	99,9	3,9	104
Пўлат — миллион тонна	136	4,7	104
Қора металлар прокати — миллион тонна	109	4,6	104
Шу жумладан тайёр прокат	94,2	2,8	103
Пўлат қувурлар: миллиард метр	2,3	0,1	103
миллион тонна	15,0	0,6	104
Темир руда — миллион тонна	225	8,8	104
Минерал ўғитлар — миллион тонна: шартли бирликларда	80,3	8,0	111
Тўйимли моддалари 100 процентга айлантириб ҳисоблаганда	19,3	1,9	111
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари — минг тонна: шартли бирликларда	387	48,8	114
таъсир қилувчи моддаси 100 процентга айлантириб ҳисоблаганда	232	31,9	116
Кальцийланган сода (100 процентли) — миллион тонна	4,5	0,3	108
Каустик сода (100 процентли) — миллион тонна	2,2	0,2	108
Олтингугурт кислотаси — миллион тонна	16,7	1,8	112
Синтетик смолалар ва пластмассалар — миллион тонна	2,5	0,2	107
Химиявий тола ва иплар — минг тонна	887	57,1	107
Автопокришкалар — миллион дона	47,1	4,8	111
Синтетик ювиш воситалари — минг тонна	654	43,7	107
Турбиналар — миллион киловатт	17,3	2,1	114
Турбогенераторлар генераторлар — миллион киловатт	16,0	0,4	97
Ўзгарувчан ток электр двигателлари — миллион киловатт	44,0	2,4	106
Металл қирқиш станоклари: минг дона	225	11,1	105
миллион сўмлик	1386	12,9	110
Жами металл қирқиш станоклари орасида — сонлик программа усулида бошқариладиган станоклар — минг дона	4,4	0,6	116
Темирчилик—пресс машиналари: минг дона	49,0	2,5	105
миллион сўмлик	369	42,5	113
Автоматлаштириш приборлари, воситалари ва уларнинг запас қисмлари — миллиард сўмлик	3,8	0,5	114
Ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларнинг запас қисмлари — миллиард сўмлик	2,2	0,6	134
Металлургия асбоб — ускуналари — минг тонна	339,	3,1	99,1
Кўмир чиқариш комбайнлари — дона	1127	70	107
Кўмир қазиш комбайнлари — дона	485	32	107
Нефть аппаратлари — минг тонна	172	13,5	109
Химия асбоб — ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	607	64,4	112
Енгил саноат технологик асбоб-ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	629	69,2	112
Озиқ-овқат, гўшт-сут ва балиқ саноати технологик асбоб-ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	456	42,9	110
Магистрал тепловозлар: секция ҳисобида	1434	19	101
от кучи ҳисобида	4007	186	105
Магистрал электровозлар: дона	358	4	101
миллион от кучи ҳисобида	2,7	0,1	105
Магистрал юк вагонлари — минг дона	72,4	0,6	100,9
Автомобиллар — минг дона	1846	244	115
Шу жумладан: юк автомобиллари	666	36,8	106
енгил автомобиллар	1119	203	122
Тракторлар: минг дона	531	31,5	106
миллион от кучи ҳисобида	38,7	2,4	107
Трактор прицеплари — минг дона	308	4,3	101
Қишлоқ хўжалик машиналари — миллион сўмлик	3465	485	116
шу жумладан, чорвачилик, паррандачилик ва озуқа тайёрлаш соҳасидаги ишларни механизациялаштириш учун керакли машина ва ускуналар	1363	173	114
Комбайнлар — минг дона: дон комбайнлари	88,4	3,5	104
маккажўхори комбайнлари	10,1	1,0	111
картошка комбайнлари	8	—	100
лавлаги комбайнлари	15,8	1,7	112
силос комбайнлари	68,4	8,3	114
Пахта териш машиналари (физик бирликларда) — минг дона	7,4	0,7	110
Экскаваторлар — минг дона	37,1	1,2	103
Бульдозерлар — минг дона	47,2	1,5	103
Иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлаган бу ҳисобга кирмайди) — миллион куб метр	296	0,6	100,2
Целлюлоза — миллион тонна	6,3	0,3	104
Қоғоз — миллион тонна	5,0	0,1	103
Картон — миллион тонна	3,2	0,2	106
Цемент — миллион тонна	115	5,6	105
Йиғма темирбетон — миллион куб метр	108	4,8	105
Шифер — миллиард шартли плитка	7,4	0,4	106
Томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ва изол — миллиард квадрат метр	1,7	0,1	108
Ҳамма турдаги газламалар — миллион квадрат метр:	9825	148	102
шу жумладан: ип газлама	6619	41,5	100,6
жун газлама	724	20,2	103
зиғир толасидан тўқилган газлама	796	0,9	100,1
шойи газлама	1412	67,7	105
Кийим-кечаклар — миллиард сўмлик	18,1	0,6	103
Ички трикотаж — миллион дона	919	18,8	102
Устки трикотаж — миллион дона	467	7,5	102
Чарм пойафзал — миллион жуфт	684	17,7	103
Гўшт — жами — миллион тонна	14,5	1,0	107
шу жумладан саноатда ишлаб чиқарилган гўшт	9,4	1,0	112
Колбаса маҳсулотлари — миллион тонна	2,8	0,2	106
Балиқдан тайёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари, шу жумладан балиқ консервалари — миллиард сўмлик	3,6	0,1	103
Мол ёғи — минг тонна	1260	21,4	102
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари — (сутга айлантириб ҳисоблаганда) — миллион тонна	23,1	1,9	109
Қуруқ сут ва қуруқ сливка — минг тонна	307	29,1	110
Ёғлик пишлоқ — минг тонна	572	35,2	107
Қанд-шакар — миллион тонна	9,4	1,3	88
Ўсимлик ёғи — миллион тонна	3,4	0,8	128
Кондитер маҳсулотлари — миллион тонна	3,3	0,1	104
Чой (натура холидаги навли чой) — минг тонна	126	9,6	108
Консервалар — миллиард шартли банка	14	1,1	109
Совунлар — миллион дона	50,6	3,1	107
Чинни-фаянс идишлар — миллион дона	928	94,0	111
Навли идишлар (шиша ва хрусталь) — миллион сўмлик	293	38,7	115
Радиоприёмник ва радиолалар — миллион дона	8,8	0,1	102
Телевизорлар — миллион дона	6,6	0,3	105
Холодильниклар — минг дона	5442	18,7	100,3
Кир ювиш машиналари — миллион дона	3,1	0,1	103
Электр пилесослар — миллион дона	3,3	0,7	125
Мотоцикль ва мотороллерлар — минг дона	960	28	103
Велосипед ва мотовелосипедлар — миллион дона	4,8	0,1	101
Мебель — миллиард сўмлик	4,0	0,3	108

Рангли ва нодир металлар, нефть химияси маҳсулотларини ишлаб чиқариш, нефтни қайта ишлаш ва маҳсулотнинг бошқа турларини ишлаб чиқариш кўпайди.

Энг муҳим фойдали қазилмаларнинг разведка қилинган запаслари кўпайди.

Саноатнинг ишида бир қанча нуқсонлар ҳам бўлди. Корхоналарнинг бир қисми маҳсулотни реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва жамғармаларни кўпайтириш юзасидан белгиланган топшириқларни бажармади. Каустик сода, олтингугурт кислотаси, нефть аппаратлари, дон комбайнлари, иморатбоп ёғоч, целлюлоза, картон, газламаларнинг айрим турларини, ички ва устки трикотаж, чарм пойафзал, балиқдан тайёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари, кир ювиш машиналари ва маҳсулотнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган план бажарилмай қолди; айрим жойларда маҳсулотнинг зарур турларини юқори сифатли қилиб ишлаб чиқариш таъминланмаётир. Кўпгина корхоналар ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш резервларидан ҳали ҳам тўла-тўкис фойдаланмаётирлар, ишлаб чиқариш қувватларидан, иш вақтидан, хом ашёдан фойдаланишда камчиликлар бор. Янгидан ишга туширилган баъзи объектларда маҳсулот ишлаб чиқаришнинг, таннархининг ва меҳнат унумдорлигининг лойиҳадаги даражаси суст ўзлаштирилмоқда. Фан ва техника ютуқларини жорий этиш ҳақидаги топшириқлар тўлиқ бажарилмади.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

1974 йилда қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари қийин обҳаво шароитларида 195,6 миллион тонна дон етиштирдилар. Пахта ва бошқа бир қанча экинлардан мўл ҳосил олинди. Гўшт, сут, тухум ва жун етиштириш кўпайди.

Хўжаликларнинг ҳамма категорияларида **деҳқончилик асосий маҳсулотларини етиштириш** қуйидагича бўлди (миллион тонна):

	Бир йилда ўрта ҳисобда 1966—1970 йиллар	1971—1973 йиллар	1974 йил.
Дон	167,6	190,6	195,6
Пахта	6,10	7,35	8,41
Қанд лавлаги	81,1	78,6	76,4
Фабрикабоп Кунгабоқар	6,39	6,03	6,76
Картошка	94,8	93,1	80,7
Сабзавот	19,5	22,2	23,1

Ўтган йил етиштирилган дон миқдор жиҳатдан энг серҳосил 1973 йилдагидан оз бўлсада, бундан аввалги йилларнинг ҳосилидан юқори бўлди.

Асосий дон экини — буғдой ялпи ҳосили 83,8 миллион тонна, маккажўхори ялпи ҳосили 12,1 миллион тонна бўлди.

Мамлакатнинг шоликорлари рекорд миқдорда — 1,9 миллион тонна шоли йиғиб катта муваффақиятларга эришдилар.

Давлат ресурсларига 73 миллион тоннадан зиёд дон келтирилди. Бу миқдор беш йилликнинг дастлабки уч йилидаги ўртача миқдордан кўпдир.

Поволжье, Шимолий Кавказ, РСФСР маркази ва Украина ССР меҳнаткашлари дон етиштиришга катта ҳисса қўшдилар. Белоруссия ССР, Болтиқ бўйи республикаларида мўл ҳосил йиғиштириб олинди.

Пахтакорлар 1973 йилдаги муваффақиятни 1974 йилда мустаҳкамладилар ва кўпайтирдилар. Давлат 8,4 миллион тонна пахта олди, бу эса Ватан пахтачилигида энг юқори ютуқдир. Ўзбекистон ССР хўжаликлари давлатга 5,3 миллион тонна пахта сотдилар, Туркманистон ССР хўжаликлари эса миллион тоннадан зиёд пахта топширдилар. Тожикистон, Озарбайжон, Қозоғистон ССРда пахтадан яхши ҳосил олинди.

1975 йилда қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олинишини таъминлаш борасидаги ишлар ўтказилмоқда. Шу йилги ҳосил учун кузги донли экин экилган майдон 33,7 миллион гектарга борди; 116,2 миллион гектар — 1973 йилдагидан 11 миллион гектар кўп ер шудгор қилиб қўйилди.

Колхозлар ва совхозлар 1975 йилнинг кўкламги экин-тикинига тайёргарликни авж олдириб юбордилар. Хўжаликлар баҳорги экин уруғликлари билан таъминлаб қўйилди, бу хўжаликларнинг кўпларида уруғлик экиш кондициясига қадар етказилди. Каттагина майдонларга яхоб суви берилди, қишлоқ хўжалик техникасининг оммавий ремонти авж олдириб юборилди, далаларга ўтган йилнинг ҳосили учун ташилганидан кўпроқ ўғит олиб чиқилди.

Чорва, паррандалар сонининг кўпайиши ва маҳсулдорлигининг ошиши таъминланди.

Маҳсулдор чорва боши қуйидагича бўлди (миллион бош):

	1 январигача 1974 й.	1975 й.	1974 йилга нисбатан 1975 йилда, процент ҳисобида
Хўжаликларнинг ҳамма категориялари			
Қорамол	106,3	109,1	103
Шу жумладан сигирлар	41,5	41,9	101
Чўчқалар	70,0	72,2	103
Қўйлар ва эчкилар	148,5	151,1	102
Колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари —			
Қорамол	81,7	84,6	104
Шу жумладан сигирлар	27,0	27,7	103
Чўчқалар	56,4	58,6	104
Қўйлар ва эчкилар	116,4	119,3	102

Хўжаликларнинг ҳамма категорияларида **чорвачилик маҳсулотларини етиштириш** қуйидаги маълумотлар билан характерланади:

	1966—1970 йиллар	1971—1973 йиллар	1974 йил
Гўшт (сўйилган вазнда) — миллион тонна	11,6	13,5	14,5
Сут — миллион тонна	80,6	84 9	91,8
Тухум — миллиард дона	35,8	48,1	55,0
Жун — минг тонна	398	427	461

1974 йилда гўшт етиштириш ҳажми 1973 йилги даражадан 7,3 процент, сут етиштириш ҳажми 4 процент, тухум етиштириш ҳажми 6,4 процент ошди.

Шу вақт ичида битта сигирдан ўрта ҳисобда соғилган сут икки процент кўпайди. Товуқ маҳсулдорлиги 3 процент ошди.

Шу билан бирга бир қанча колхозлар ва совхозларда чорва боши ва унинг маҳсулдорлиги сусткашлик билан ўсди, ем-хашак тайёрлаш планлари тўла бажарилмади, меҳнат ва маблағ сарфлари ҳамон кўп, фермалардаги ишларни комплекс механизациялаш етарли эмас.

Хўжаликларнинг ҳамма категорияларида **чорвачилик маҳсулотларининг давлат хариди** қуйидагича бўлди:

	Йилига ўрта ҳисобда 1966—1970 йиллар	1971—1973 йиллар	1974 йил.
Чорва ва парранда — миллион тонна:			
Тирик вазнда	11,6	14,6	16,2
Сўйилган вазнга айлантириб ҳисоблаганда	7,3	9,5	10,6
Сут — миллион тонна	43,2	49,5	55,8
Тухум — миллиард дона	14,4	24,5	30,9

Ҳамма иттифоқдош республикалар чорва, парранда, сут ва тухум харид қилиш халқ хўжалик планини ошириб бажарди. Колхоз ва совхозлар 1974 йилда давлатга анча семиртирилган қорамол топширдилар. Давлатга сотилган ҳар бир қорамолнинг ўртача вазни 334 килограммга етказилиб, 1973 йилдагидан 6 процент кўп бўлди. 1974 йилда оширилган вазн кондициясидаги ғунажинлар ҳиссаси сотилган жами ғунажиннинг қарийб учдан бир ҳиссасига тўғри келди. Бу кўрсаткич 1973 йилда 21 процентни ташкил этганди.

Колхозларнинг ялпи даромади 24 миллиард сўмга яқин бўлди. Бу тахминан 1973 йилдаги даражада бўлсада, 1971—1973 йиллардаги ўрта ҳисобдан беш процент юқоридир.

Совхозлар йилни умуман фойда билан тугатдилар.

1974 йилнинг охирида мамлакатдаги ҳамма совхозларнинг 80 процентдан ошиғи тўла хўжалик ҳисоби шароитида ишлади.

Қишлоқда хўжаликлараро кооперация кенгайди. Фаолиятида колхоз ва совхозлар қатнашувчи хўжаликлараро ташкилотлар сони 1974 йилнинг охирида 5,6 мингтадан ошиб кетди.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси янада мустаҳкамланди.

Давлат ва колхозларнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга сарфлаган капитал маблағлари ҳамма ишлар комплекси бўйича 28,4 миллиард сўмни ташкил этди, шу жумладан, давлатнинг капитал маблағлари 18,4 миллиард сўм ва колхозларнинг капитал маблағлари 10 миллиард сўм бўлди. Давлат ва колхозларнинг капитал маблағлари 1973 йилга нисбатан 9 процент кўпайди.

Давлат ва колхозлар қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга сарфлаган капитал маблағлар умумий ҳажмидан ирригация-мелиорация қурилишига 5,8 миллиард сўм сарфланди ёки ундан аввалги йилга нисбатан 11 процент кўп сарфланди.

Ўтган йили: қуввати 25 миллион от кучига борадиган 347 мингта трактор, 250 мингта юк автомобили ва ихтисослаштирилган автомобиль, 83 мингта дон ўрадиган комбайн, 16 мингта лавлаги кавлайдиган комбайн, 68 мингта силос йиғиштирадиган комбайн, 10 мингта маккажўхори ўрадиган комбайн ва 12 мингта картошка ковлайдиган комбайн, 7 мингтадан зиёд пахта терим машинаси, 210 мингта сеялка, 124 мингта минерал ҳамда органик ўғитлар сепадиган машина, 16 мингта ўтоқ қилувчи ва дорипуркович универсал машина, 25 мингта ёмғирлаш машинаси ва установкаси, 30 мингта пресс-подборщик, 84 мингта универсал юк ортиш машинаси, 58 мингта сут соғиш установкаси ва бошқа кўп машина ва механизмлар етказиб берилди.

Қишлоқ хўжалиги 63,9 миллион тонна ёки 1973 йилдагидан 5,4 миллион тонна кўп **минерал ўғит,** 2 миллион тоннадан зиёд ёки 1973 йилдагидан 528 минг тонна кўп **озуқа фосфати** олди.

Қишлоқ хўжалигига техника, минерал ўғит ва озуқа фосфати энг муҳим турларини етказиб бериш плани бажарилди. Ғалла комбайнлари ва калий ўғити етказиб бериш плани етказиб бажарилмади.

2,3 миллион гектар майдонда **ўрмон тиклаш ишлари** ўтказилди, шу жумладан 1,3 миллион гектар ерга дарахт уруғлари экилди ва кўчатлари ўтқазилди. Шу билан бирга, колхоз ва совхозларнинг 250 минг гектар майдонида турли жарликлар, қумлик ва бошқа хил ноқулай ерлар мустаҳкамланди ва улар дов-дарахтзорларга айлантирилди.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Транспорт ҳамма турларининг юк обороти 4,9 триллион тонна-километрни ташкил этди ва аввалги йилдагига нисбатан 6,5 процентга кўпайди. Темирйўл, денгиз, дарё ва автомобиль транспортида юк ташиш плани, авиацияда юк ташиш ва ҳаво транспортида пассажир ташиш умумий ҳажми плани барвақт бажарилди. **Пассажир обороти** 700 миллиард пассажир-километрга етди ва 6,5 процент кўпайди.

Транспорт турлари бўйича йиллик планнинг бажарилиши қуйидаги маълумотлар билан характерланади:

	1974 йилда бажарилгани	Йиллик планнинг бажарилиш проценти	1973 йилга нисбатан 1974 йилда, процент ҳисобида
Юк обороти — миллиард тонна-километр			
Темирйўл транспорти	3097	103	105
Умумий фойдаланиладиган дарё транспорти	212	105	112
Умумий фойдаланиладиган автомобиль транспорти	89	104	110
Нефть-қувур транспорти	533	100,6	121
Юк ташиш миллион тонна			
Темирйўл транспорти	3480	101	105
Умумий фойдаланиладиган дарё транспорти	452	105	108
Умумий фойдаланиладиган автомобиль транспорти	5023	103	109
Нефть-қувур транспорти	457	101	108

Денгиз транспортида мамлакат портлари ўртасида ва чет мамлакатларга юк ташиш плани ошириб бажарилди. Ҳамма хил қатнашда юк обороти ва юк ташиш 3 процент кўпайди. Ватан портларида кемаларга юк ортиш ва юк тушириш тезлашди, аммо кемаларнинг бекор туриши ҳамон кўп.

Ҳаво транспорти пассажир оборотии планини ва авиацияда юк ташиш умумий ҳажмини ошириб бажарди, 90 миллион киши ташилди. Аввалги йилдагига нисбатан пассажир обороти 10 процент, пассажир ташиш 7 процент ва авиацияда юк ташиш умумий ҳажми 9 процент кўпайди. Халқ хўжалигининг тармоқларида авиациядан фойдаланиш ишлари плани ошириб бажарилди. Бир йилда шу ишлар ҳажми 13 процент кўпайди.

Темир йўл транспортида энг муҳим халқ хўжалик юкларини ташиш йиллик плани тўла ва ошириб бажарилди. Темир йўллардаги составларни электровоз ва тепловоз билан тортишга ўтказиш амалда поёнига етказилди. Оммавий юкларни маршрутларда ва юкларни контейнерларда ташиш кўпайди. Юк ташишда банд бўлган ходимлар меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи ошириб бажарилди, юк ташиш таннархи пасайди. Локомотивнинг ўртача суткалик иш унуми плани бажарилди. Юк вагонининг ўртача суткалик иш унуми 1973 йилга нисбатан бир мунча кўпайган бўлсада йиллик план етказиб бажарилгани йўқ. Йил мобайнида пассажир обороти 3 процент кўпайди; аммо план бажарилмади. Бир қанча корхоналар ва ташкилотлар юк вагонларининг белгиланган нормадан ташқари юк операцияси билан банд бўлиб қолишига йўл қўйдилар.

Дарё транспорти кўпгина муҳим халқ хўжалик юкларини ташиш йиллик планини бажарди, рангли металл рудаси ва олтингугурт хом ашёси, цемент, ғалла ва баъзи бошқа юкларни ташиш плани етказиб бажарилмади.

Умумфойдаланиладиган **автомобиль транспорти** пассажир обороти планини 101 процент бажарди. Автобусларда пассажир ташиш аввалги йилдагига нибатан 7 процент, енгил таксомоторларда пассажир ташиш 8 процент кўпайди. Юкларни марказлашган усулда ташиш ҳажми 10 процент, юк автомобилларининг иш унумдорлиги 5 процент кўпайди. Халқаро йўлларда юк ташиш кўпайди. Аммо юк автомобилларининг бўш қатнови ва бекор туриб қолиши ҳамон кўп.

Умуман транспортнинг ҳамма турлари бўйича олинган **фойда** 15 процентга кўпайди. Фойда олиш плани бажарилди.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф, телефон, радио) алоқа маҳсулотларининг умумий ҳажми юзасидан йиллик планни бажарди; Маҳсулот ҳажми 1973 йилга нисбатан 8 процент кўпайди. **Фойда олиш** плани бажарилди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Ўтган йил кўпдан-кўп янги корхоналар, ишлаб чиқариш комплекслари, уй-жойлар ва маданий-маиший аҳамиятга эга бўлган объектлар қурилиб фойдаланишга топширилди.

Янги корхоналарни қуриш, ишлаб турган корхоналарни кенгайтириш ва реконструкция қилиш ҳисобига энг муҳим ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш қуйидаги рақамлар билан характерланади:

	1974 йилда ишга туширилган қувватлар
Электр станциялар — миллион киловатт	10
Кўмир — миллион тонна	19,4
Темир рудаси — миллион тонна	24,4
Чўян — миллион тонна	4
Пўлат — миллион тонна	3
Қора металл прокати (тайёри) — миллион тонна	1,8
Минерал ўғит (шартли бирликларда) — миллион тонна	6,7
Синтетик смола ва пластмасса — минг тонна	163
Кимёвий тола ва ип — минг тонна	72
Автомобиль шинаси — миллион дона	4,8
Турбиналар — минг киловатт	920
Магистрал вагонлари — минг дона	2
Металл қирқувчи станоклар — минг дона	4,4
Тракторлар — минг дона	9
Цемент — миллион тонна	5,6
Целлюлоза — минг тонна	819
Ўрнатилган тўқув станоклари — минг дона	12
Чинни-фаянс буюмлар — миллион дона	48
Шакар—бир суткада қайта ишланган минг центнер лавлаги	180
Кондитер маҳсулотлари — минг тонна	81
Гўшт —сменада тонна	840
Қаймоғи олинмаган маҳсулот — сменада минг тонна сут	1,9
Нефть қувурлари ва магистрал нефть маҳсулот қувурлари — минг километр	6,2
Магистрал газ қувурлари ва уларнинг тармоқлари — минг километр	8,4
Умумий фойдаланиладиган янги темир йўллар — километр	526
Элеваторлар — миллион тонна	3,3
Омихта ем корхоналари — бир суткада минг тонна омихта ем	10
Тайёрлов пунктларидаги ғалла омборлари ҳамда совхоз ва колхозлардаги дон ва уруғлик омборлари — миллион тонна	6,5

Ишлаб турган корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватлари ишлаб чиқаришни механизациялаш ва интенсивлаш, технология процессларини яхшилаш, машина-ускуналарни такомиллаштириш, ишлаб турган агрегатларни реконструкция қилиш ҳамда бошқа ташкилий техникавий тадбирларни ўтказиш натижасида ҳам ошди. Шунинг ҳисобига 1974 йилда чўян ишлаб чиқариш қувватлари 1,3 миллион тонна, пўлат ишлаб чиқариш қувватлари 2,3 миллион тонна, қора металл тайёр прокати ишлаб чиқариш қувватлари 1,6 миллион тонна, металл қирқувчи станоклар ишлаб чиқариш қувватлари 4,4 минг дона, цемент ишлаб чиқариш қувватлари тахминан 1,5 миллион тонна кўпайди.

350 га яқин янги катта давлат саноат корхоналари, шунингдек ишлаб турган корхоналарда кўпдан-кўп янги цехлар ва ишлаб чиқариш бўлимлари **ишга туширилди.**

Электр энергетикада Уст-Илим, Доғистон АССРдаги Чиркей, Рига гидроэлектр станцияларининг биринчи агрегатлари ҳамда Днепро ГЭСнинг иккинчи навбати, Ставрополь ГРЭСида биринчи энергоблок, Кола атом электр станциясининг иккинчи энергоблоки ток берди. Челябинск областидаги Троицк ГРЭСида ва Ленинград атом электр станциясида 500 минг киловатт қувватли турбиналар ишга туширилди, Мосэнергога қарашли 21-ТЭЦ ва Киев 5-ТЭЦида ҳар бири 250 минг киловатт-қувватли теплофикация турбиналари фойдаланиш учун қабул қилиб олинди. Ишлаб турган термо электр станцияларида ҳар бири 200-300 минг киловаттли 12 та энергоблок ишга туширилди: Лукомль ГРЭСида саккизинчи энергоблок ишга туширилиши билан у лойиҳадаги 2,4 миллион киловатт қувватга эришди.

Нефтни қайта ишлаш, нефть кимёси ва газ саноатида Новокуйбишев, Ангарск ва Омск комбинатларида, Кириши, Кременчуг, Полоцк, Ново-Уфимск, Шерипов номли, Грозний нефтни қайта ишлаш заводларида, Нижнекамск шина заводида, Белая церковь шина ва резина асбест буюмлар комбинатида янги қувватлар ишга туширилди. Оренбургдаги жуда катта газни қайта ишлаш заводининг биринчи навбати ишга туширилди.

Тюмень областининг шимолий районлари билан Марказ ўртасида узунлиги 2,5 минг километрдан ошадиган **магистрал газ қувури** ишга туширилди.

Кўмир саноатида Донецк областидаги «Красноармейская капитальная» шахтасининг биринчи навбати, Днепропетровск областида 1-«Западно Донбасская» кўмир саралаш фабрикаси, Донецк областида «Красная звезда» кўмир саралаш фабрикаси фойдаланишга топширилди.

Қора металлургияда Кривой Рог металлургия заводида қурилган ва йилига 4 миллион тонна чўян қуядиган дунёда энг катта тўққизинчи домна печи, Ғарбий Сибирь металлургия заводида иккинчи кислород конвертор цехининг йилига 3 миллион тонна пўлат қуядиган биринчи навбати, Нижний Тагиль комбинатида «1500» блюминги ҳамда Донецк металлургия заводида «950-900» заготовка стани фойдаланишга топширилди: Михайловское, Новокривой-Рог, Ингулецкий ва Лисаковский кончилик-саралаш комбинатларида янги қувватлар фойдаланиш учун қабул қилиб олинди.

Рангли металлургияда Грузия ССРдаги Маднеул кончилик-саралаш комбинатининг биринчи навбати ишга туширилди, Норильск ва Қозоғистон ССРдаги Жезқазғон кончилик металлургия комбинатларининг ҳамда «Североникель» комбинати, Красноярск ва Братск алюминий заводлари ва бошқа бир қанча корхоналарнинг қувватлари кенгайтирилди.

Кимё саноатида Новомосковск ва Северодонецк кимё комбинатларидаги синтетик аммиак ишлаб чиқарувчи катта-катта комплекслар, Воскресенск кимё комбинатида ва Гомель кимё комбинатида мураккаб минерал ўғит ишлаб чиқарувчи қувватлар; Куйбишев азот-ўғит заводида капролактама ишлаб чиқарувчи қувватлар фойдаланишга топширилди.

Машинасозликда ишлаб турган машинасозлик корхоналарининг қувватлари кенгайтириш ва реконструкция қилиш ҳисобига оширилди. Чунончи, Свердловскдаги Урал турбомотор заводи, Харьков турбина заводи, Удмуртия АССРда Глазовский кимё машинасозлиги заводи ҳамда Горький областида Дзержинский кимё машинасозлик заводининг, Краснодар ва Оренбург станоксозлик заводларининг, Львов ва Горький фрезер станоклари заводининг, Астрахань темирчилик пресслаш машина-ускуналари заводи ва бошқа кўп заводларнинг қувватлари оширилди.

Ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноатида Братскдаги ўрмон саноати комплексида целлюлоза ишлаб чиқарувчи, Херсон целлюлоза-қоғоз комбинатида қоғоз ишлаб чиқарувчи қувватлар фойдаланишга топширилди. Мебель ишлаб чиқариш қувватлари оширилди.

Бинокорлик материаллари саноатида Чечен-Ингушиядаги цемент заводи, Красноярск ва Литва ССРдаги Акмянский цемент заводларида, Саратов областидаги «Большевик» цемент заводида янги технология линиялар ишга туширилди. Шифер, иситиш ускуналарига ўраладиган юмшоқ юпқа материаллар, сортли асбест, қоплама плитка ишлаб чиқараётган мавжуд заводларнинг қувватлари ҳам оширилди.

Енгил саноатда Донецк ип газлама комбинатининг иккинчи тўқув фабрикаси, Ростов областидаги Шахтий ип газлама комбинатининг иккинчи йигирув-тўқув фабрикаси, Туркманистон ССРнинг Мари шаҳридаги кўн заводи, Гродно ип-йигириш комбинатида калава тайёрловчи, Свердловск областидаги Богданович заводида чинни-фаянс маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи қувватлар фойдаланишга топширилди.

Саноатнинг **озиқ-овқат** ишлаб чиқарувчи тармоқларининг қувватлари оширилди. Қозоғистон ССРда Олакўл қанд заводи, Ростов-Донда пиво заводи, Ўзбекистон ССРнинг Қибрай посёлкасида пиво-лимонад комбинати, Запорожье областининг Пологи шаҳрида ёғ экстрация заводи, Молдавия ССРнинг Унгени шаҳрида консерва заводи, Ереван сут комбинати, Украина ССРнинг Александрия ва Эстония ССРнинг

(Давоми учинчи бетда).

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМЛАРИ

(Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

Вихма шаҳарларида гўшт комбинатлари, ёғи олинган қуруқ сут чиқарувчи янги заводлар, ёғ ажратиш ва пишлоқ тайёрлаш заводлари, нон заводлари ва бошқа корхоналар ишга туширилди.

Қишлоқ хўжалигида давлат ва колхозларнинг маблағлари ҳисобига қорамол боқиладиган 4,3 миллион ўринли, чорвачилик бинолари, 3,7 миллион чўчқа, 5,6 миллион қўй ва 23 миллион парранда боқишга етарли чорвачилик бинолари фойдаланишга топширилди.

Давлатнинг 1,1 миллион бош чўчқа боқиб семиртириладиган катта чорвачилик комплекслари ишга туширилди. Булар орасида ҳар бири йилига 108 минг чўчқани боқиб семиртирадиган Краснодар ўлкасидаги Тимашевский, Куйбишев областидаги Алексеевский, Пермь, Свердлов областидаги Лаиский, Кемерово областидаги Сидоровский, Челябинск областидаги Увельский чорвачилик комплекслари, Молдавия ССРда йилига 54 минг чўчқани боқиб семиртирадиган «Бульбоки» комплекси бор. Киев областидаги «Петровский», Олмаота областидаги Фрунзе номли, Тошкент областидаги 7-совхозларда, Брест областидаги «Мир» совхозида ҳар бири ўн минг бош қорамол ғўнажинини боқиб семиртирадиган чорвачилик комплекслари ишга туширилди.

Паррандачилик фабрикаларининг қуввати йилига ошиқча 11 миллионта тухум қиладиган товуқ етиштирадиган ҳамда гўштбоп парранда етиштирувчи фабрикаларнинг қуввати йилига ошиқча 26 миллионта парранда берадиган қилинди.

«Союзсельхозтехника» системасининг ташкилотларида бир йўла 0,6 миллион тонна минерал ўғит, заҳарли дори ва оҳакли материаллар сақланадиган омборлар ишга туширилди. Йилига 133 мингта шартли капитал ремонт қилувчи янги ремонт корхоналари қурилди ва ишлаб турганлари кенгайтирилди.

1 миллион гектардан зиёд суғориладиган янги ерлар **фойдаланишга топширилди,** шу жумладан 500 минг гектардан зиёд майдондаги яйловлар суғорилди. Катта Ставрополь каналининг иккинчи навбати ишга туширилди, Дон дарёсида Николаев гидро узелининг асосий иншоотлари қурилди, Қозоғистон ССРда Уралкушум сув чиқариш-суғориш системаси қуриб битказилди. 800 минг гектардан зиёд жуда заҳ ва ботқоқ ерлар қуритилди, 9,5 миллион гектар яйловга сув чиқариш ишлари ўтказилди. РСФСРнинг ноқоратупроқ зонасида 320 минг гектар майдонда мелиорация қилинган ерлар ишга туширилди.

Ҳамма пул маблағлари ҳисобига халқ хўжалигига сарфланган **капитал маблағлар** 105,7 миллиард сўмни ташкил этди. Ҳамма капитал маблағлар 1973 йилга нисбатан 7 процент кўпайди.

Қурилишда **меҳнат унумдорлиги** 5,9 процент ошди.

Пудрат ишлари ҳажми аввалги йилдагига нисбатан 6 процент кўпайди, пудрат ишлари плани 99 процент бажарилди.

Айрим министрликлар бўйича план бажарилиши ҳамда пудрат ишлари умумий ҳажми ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суратлари қуйидагича бўлди:

	Пудрат ишлари умумий ҳажми йиллик планининг бажарилиш проценти	1973 йилга нисбатан 1974 йилда процент ҳисобида: Пудрат ишлари ҳажми бўйича	1973 йилга нисбатан 1974 йилда процент ҳисобида: Меҳнат унумдорлиги бўйича
СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлиги	97	105	105,9
СССР Саноат қурилиши министрлиги	93	105	105,5
СССР Қурилиш министрлиги	93	104	103,9
СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги	98	107	105,9
Транспорт қурилиши министрлиги	100,4	105	105,6
Нефть ва газ саноати корхоналари қурилиши министрлиги	100,7	109	105,5
СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	99,6	105	105,8
СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	99	110	106,4
СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги — жами	103	107	106,6
Шу жумладан суб пудрат шартномалари бўйича	97	104	

Колхозлараро қурилиш ташкилотлари бажарган ишлар ҳажми 9 процент кўпайди.

1974 йилда 1574 қурилиш-монтаж трестлари, уйсозлик комбинатлари ва бошқа пудрат ташкилотлари **янгича планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш системаси бўйича** ишлади. Улар халқ хўжалиги бўйича пудрат ишлари жами ҳажмининг 51 процентини ўз кучлари билан бажардилар.

Ўтган йили қурилиш техника даражасини янада ошириш борасидаги ишлар ўтказилди. Тўла йиғма қурилиш ҳажми 1973 йилдагига нисбатан 9 процент ошди, бунда қурилиш-монтаж ишлари 6 процент кўпайди. Қурилишда орасига ғовак модда тўлдирилган бетонлардан ишланган енгил конструкцияларни ҳамда катта-катта листавий асбест цемент қопламалари бўлган конструкциялар ишлатиш ҳажми кўпайди. Конвейер усулида йиғиш ҳамда саноат бинолари қопламаларини йирик блоклардан монтаж қилиш каби қурилиш-монтаж ишларини олиб бориш прогрессив методи янада ёйилди.

Қурилиш-монтаж ишларининг **таннархи** 0,4 процент пасайди, **фойда олиш** 10 процент кўпайди.

Қурилиш ишларида халқ хўжалиги ва саноатнинг бир қанча тармоқларида асосий фондлар ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш плани бажарилмаганлиги, айрим қурилишларда қурилиш монтаж ишлари планини бажаришда қолоқликка йўл қўйилиши, машина-ускуна ва лойиҳа смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминланмаслик каби муҳим камчиликлар ҳамон рўй бериб турибди. Йил мобайнида битказилмаган қурилишлар бир неча кўпайди ва уларнинг миқдори белгиланган нормативдан ошиб кетди. Кўпчилик қурилиш-монтаж ташкилотлари пудрат ишлари, меҳнат унумдорлиги ва фойдани ошириш планларини бажармадилар.

V. ХАЛҚ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

Халқ хўжалигидаги **ишчи ва хизматчиларнинг ўртача йиллик сони** 99,6 миллион кишини ташкил этди ва йил мобайнида 2 миллион киши ёки 2,2 процент кўпайди. Колхозларнинг жамоат хўжалигида банд бўлган колхозчилар ўртача йиллик сони 15,7 миллион кишидан иборат бўлди. Моддий ишлаб чиқариш соҳасидаги ишчи ва хизматчилар 2 процент кўпайди. Соғлиқни сақлаш, маориф, фан ва илмий хизмат кўрсатиш, уй-жой — коммунал хўжалиги, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва ишлаб чиқаришга даҳли бўлмаган бошқа соҳалардаги ходимлар сони 3 процент ортди.

Мамлакатда аввалги йилларда бўлганидек кишилар иш билан тўла таъминланди, мамлакатнинг айрим районларида ишчи кучи етишмади.

Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар бир йил ичида 4,2 процент ошди.

1974 йилда халқ хўжалигининг ишлаб чиқариш соҳаларида банд бўлган ва **ўртача ҳақ олувчи ходимлар категорияларининг тариф ставкалари ва мансаб окладлари кўпайтирилгани ҳолда, ишчи ва хизматчиларнинг энг оз иш ҳақини 70 сўмгача ошириш** давом эттирилди. Бултурги йилда ана шу тадбир Қозоғистон ССР, Ўрта Осиё, Волга бўйи, Волга — Вятск районида, Донбассда ва Ростов областида амалга оширилиб бўлди ва мамлакатнинг бошқа баъзи районларида амалга оширила бошланди. РСФСРнинг қора тупроқли бўлмаган қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалигида тракторчи — машинистларнинг меҳнат ҳақи оширилди. Урал районларида жойлашган ва илгари коэффициентлар белгиланмаган саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа корхоналари ва ташкилотлари ишчилари ҳамда хизматчиларининг иш ҳақига нисбатан район коэффициентлари жорий қилинди.

Мамлакатнинг минимал иш ҳақи оширилган районларида ойига 70 сўмгача маош олувчи барча ишчилар ва хизматчилардан солиқ олиш тўхтатилмоқда ва ойига 90 сўмгача борадиган иш ҳақидан олинадиган солиқ ставкалари пасайтирилмоқда.

Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 1973 йилдаги 134,9 сўм ўрнига 140,7 сўм бўлди ва 4,3 процент кўпайди. Ижтимоий истеъмол фондларидан тўлов ва имтиёзлар қўшиб ҳисобланилган иш ҳақи 183 сўмдан 190 сўмгача ортди. **Колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ 5 процент ошди.**

Аҳолининг ижтимоий истеъмол фондларидан оладиган **тўлов ва имтиёзлари** сал кам 83 миллиард сўм бўлди, 1973 йилдагига нисбатан 5 миллиард сўм миқдорида ортди.

1974 йилда даромади кам оилаларнинг болаларига нафақалар жорий қилинди ва инвалидларнинг ҳамда боқувчисидан маҳрум бўлиб қолган оилаларнинг пенсия таъминоти яхшиланди.

Аҳолининг омонат кассаларига қўйган жамғармалари 10,2 миллиард сўм кўпайди.

Давлат заёмлари облигацияларининг ҳақини **муддатидан** илгари тўлашга киришилди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** 195 миллиард сўм бўлди ва 1973 йилдагига нисбатан таққослаб олинган нархларда 10,9 миллиард сўм кўпайди. Мамлакатда чакана товар обороти йиллик плани умуман 99,5 процент бажарилди.

Давлат ва кооператив савдосида **айрим молларни сотиш ҳажми** қуйидагича ўзгарди:

Нон маҳсулотлари	100,3
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	107
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	103
Мол ёғи	105
Ўсимлик мойи	103
Маргарин	102
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари	107
Пишлоқ	107
Тухум	111
Қанд	100,
Кондитер моллари	103
Чой	107
Картошка	102
Сабзавот	102
Ҳўл мевалар ва цитрус мевалар	103
Кийим-кечак ва газлама	106
Трикотаж буюмлар	108
Пайпоқлар	105
Чарм пойафзал	108
Чинни-фаянс ва шиша идишлар	112
Совун	103
Синтетик ювиш воситалари	102
Мебель	107
Холодильниклар	100
Кир ювиш машиналари	99
Электр пилесослар	114
Соат	106
Фотоаппаратлар	103
Мотоцикль ва мотороллерлар	107
Велосипед ва мотовелосипедлар	102
Радиоприёмник ва радиолалар	108
Телевизорлар	99
Енгил автомобиллар	135

Мол сотиш кўпайганлигига қарамай, аҳолининг шу моллардан баъзиларига бўлган ва ошиб бораётган талаблари ҳали тўла қондирилгани йўқ.

Аҳолига кўрсатиладиган **маиший хизмат ҳажми** 9,5 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 12,3 процент ортди. Йил мобайнида маиший хизмат корхоналари сони 2 мингта кўпайди. Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми бўйича план бажарилди.

Мамлакат экономикасининг тобора юксалиши, чакана товар обороти ва аҳолига кўрсатиладиган хизматларнинг кўпайиши **пул муомаласи барқарорлигини таъминлади.**

Уй-жой ва маданий-маиший қурилиш кенг ҳажмларда амалга оширилди.

Давлат, колхозлар ва аҳоли маблағлари ҳисобига **2 миллион 250 мингта янги шинам квартира ва жами саҳни сал кам 110 миллион квадрат метрлик индивидуал уй-жойлар фойдаланишга топширилди.** Бултур 11 миллиондан ортиқ киши ўзининг уй-жой шароитларини яхшилаб олди.

1,6 миллион ўринли янги умумий таълим мактаблари, 420 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, кўп миқдорда касалхона, поликлиникалар ва маданий-маиший объектлар қурилиб ишга туширилди.

Шу билан бирга бир қанча иттифоқдош республикалар, министрликлар ва идоралар уй-жой ва маданий-маиший қурилишга ажратиб берилган капитал маблағлардан тўла фойдаланмадилар, ана шу қурилиш планлари бажарилмай қолди.

Шаҳар ва қишлоқларни янада ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Йил мобайнида 148 шаҳар ва шаҳар типидаги посёлка ҳамда қишлоқ жойларда аҳоли яшайдиган 10 мингга яқин пункт газ билан таъминланди. 3,8 миллион квартира, шу жумладан қишлоқ жойларда 1,5 миллион квартира газлаштирилди. Архангельск, Горловка, Гродно, Качканар, Майкоп ва Ровнода троллейбуслар қатнай бошлади.

Халқ маорифи ва маданият янада ривожланди. 85 миллионга яқин киши таълимнинг турли хилларига жалб этилди.

Ҳамма турлардаги умумий таълим мактабларида 49 миллиондан ортиқ ўқувчи ўқимоқда. 5,3 миллион киши саккиз йиллик мактабни битириб чиқди, шуларнинг 92 проценти ўрта мактабларда, шунингдек ўрта маълумот берувчи бошқа билим юртларида ўқишни давом эттирмоқда.

Ўрта ўқув юртлари ва уларда ўқийдиган ўқувчилар сони кўпайди, тўлиқ ўрта маълумот олган кишилар сони ортди. 1974 йилда 4 миллиондан ортиқ ёки аввалги йилдагига нисбатан қарийб 300 минг нафар кўп йигит ва қиз ўрта маълумотли бўлди.

Куни узайтирилган мактаблар ва группаларда **6,8 миллион ўқувчи, ёки 1973 йилдагига нисбатан 7 процент кўп** ўқувчи шуғулланди.

Мактабгача доимий тарбия муассасаларида 11 миллионга яқин бола тарбияланди. Бундан ташқари, мавсумий болалар муассасалари 4,5 миллиондан ортиқ нафар болага хизмат кўрсатди.

1,8 миллиондан ортиқ мутахассис халқ хўжалигига юборилди. Булардан қарийб 700 минг киши олий маълумотли ва 1,1 миллиондан ортиқ киши ўрта махсус маълумотлидир.

Олий ўқув юртларида 4,8 миллион студент ва ўрта махсус ўқув юртларида 4,5 миллион ўқувчи ўқимоқда.

Олий ўқув юртларига 963 минг киши, шу жумладан кундузги бўлимларга 566 минг киши қабул қилинди. Бу — 1973 йилдаги қабулдан 21 минг нафар ортиқдир. Ўрта махсус ўқув юртларига 1 миллион 373 минг киши, шу жумладан кундузги бўлимларга 876 минг киши, ёки 1973 йилдагига нисбатан 12 минг киши кўп қабул қилинди.

1974 йилнинг охирига келиб халқ хўжалигида банд бўлган аҳолининг 75 проценти **олий ва ўрта (тўлиқ ва тўлиқсиз)** маълумотли эди.

Ишчи ва хизматчиларни, шунингдек колхозчиларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш кенг кўламда олиб борилди. Йил мобайнида ҳунар-техника таълими билим юртлари 1,9 миллион малакали ёш ишчини тайёрлаб чиқарди ва 2,2 миллион кишини қабул қилиб олди, шу жумладан ҳунар билан ўрта маълумот ҳам бериб чиқарадиган билим юртларига 400 мингдан ортиқ киши қабул қилинди. Бевосита корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда, шунингдек колхозларда **индивидуал, бригада ва курс таълими** йўли билан 25 миллионга яқин кишига янги ҳунарлар ўргатилди ва уларнинг малакаси оширилди.

Оммавий **кутубхоналар** сони 130 мингдан ошиб кетди, уларнинг китоб фондлари эса 1,5 миллиард нусхага етди ва китоб ҳамда журналлар сони 1973 йилдагига нисбатан қарийб 50 миллион нусха кўпайди.

Нашр этилган **китоб ва брошюралар** тиражи 1,5 миллиард нусхадан ошиб кетди.

Киноустановкалар сони қарийб 155 мингтага етди, бир йил мобайнида киносеансларни 4,6 миллиард томошабин кўрди.

Аҳолига **медицина хизмати кўрсатиш** яхшиланди. Йил мобайнида ҳамма касблардаги врачлар сони 33 минг нафар кўпайди ва қарийб 800 минг кишига етди.

Санаторийлар, дам олиш уйлари ва пансионатлардаги ўринлар сони 45 мингта, туристик базалардаги ўринлар сони 32 мингта, дам олиш базаларидаги ўринлар сони 40 мингта кўпайди. Санаторий-курорт муассасалари, дам олиш уйлари, туристик базаларда 40 миллион меҳнаткаш ва уларнинг оила аъзолари даволанди ҳамда ҳордиқ чиқарди.

Ёз мобайнида 20 миллионга яқин бола ва ўсмир пионер ва мактаб лагерларида, экскурсия-туристик базаларда дам олди ёки ёзги болалар муассасалари бўлган боғ жойларда ўтказди.

107 миллион киши экскурсияларда қатнашди.

Совет Иттифоқи аҳолисининг жами сони 1975 йил 1 январида 253,3 миллион киши бўлди.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

РОДНЕЙ АРИСМЕНДИГА ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 24 январь куни Кремлда Уругвай Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Родней Арисмендига Октябрь революцияси орденини топширди. Родней Арисменди халқаро коммунистик ҳаракат олдидаги хизматлари, Совет ва Уругвай халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашда катта ҳисса қўшганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан шу юксак мукофотга сазовор бўлди.

Н. В. Подгорний Родней Арисмендига мурожаат қилиб бундай деди:

Биз Сизни зўр мамнуният ҳис-туйғулари билан Совет диёрида табриклаймиз, қамоқдан озод бўлганлигингиз билан самимий қутлаймиз. Бу Сизнинг озод этилишингиз учун совет халқи ҳам актив кураш олиб борган кенг халқаро ҳаракатнинг натижасидир. Совет коммунистлари, мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари Сизни Латин Америкасида коммунистик ва революцион ҳаракатнинг атоқли арбоби, Ленин партиясининг, Совет Иттифоқининг содиқ дўсти деб билади. Сизнинг бутун ҳаётингиз ва фаолиятингиз — Уругвай халқи манфаатларига фидокорона хизмат қилишингиз, марксизм-ленинизм, пролетар интернационализмга садоқатнинг ажойиб тимсолидир.

Н. В. Подгорний Р. Арисмендини Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети номидан, унинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми номидан, Совет Иттифоқининг коммунистлари, барча совет кишилари номидан самимий табриклади, унга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва фаолиятида муваффақиятлар тилади.

Н. В. Подгорний залда ҳозир бўлган Р. Арисмендининг рафиқаси — Уругвай Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси А. Легаспийни, УКП Марказий Комитети ижроия комитетининг аъзоси, УКП Марказий Комитетининг секретари Э. Родригесни ва уругвайлик бошқа дўстларни, шунингдек Бразилия Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Л. К. Престесни, Панама халқ партиясининг Бош секретари Р. Д. Соусни ва Чили Компартияси Марказий Комитети сиёсий комиссиясининг аъзоси В. Тейтельбоймни самимий табриклади, уларга ҳаққоний революцион иш учун курашда янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Родней Арисменди ўзининг жавоб нутқида юксак мукофот учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросига, СССР Олий Советига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга чуқур миннатдорчилик изҳор қилди.

Р. Арисменди жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлигини мустаҳкамлаш ишига КПСС, унинг Марказий Комитети ҳамда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев интернационалистик ҳисса қўшаётганлигини таъкидлаб ўтди.

Мукофотни топшириш маросимида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитети аъзолари ва аъзоликка кандидатлар, бошқа ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ФАРҒОНАЛИКЛАР МАРРАСИ

ФАРҒОНА. Бу ерда саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа ходимлари Фарғона область ва шаҳар партия-хўжалик активининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда Фарғоналиклар билан мусобақадош Ленинобод ва Сирдарё областлари вакилларининг делегациялари ҳам иштирок этишди.

Йиғилиш қатнашчилари 1974 йилги план ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиш якунларини ҳамда 1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш вазифаларини муҳокама қилдилар. Фарғона область партия комитетининг секретари М. У. Умаров доклад қилди, Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. М. Тиллахўжаев қўшимча доклад қилди.

Фарғоналиклар актив йиғилишида қабул қилинган социалистик мажбуриятларида КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан саноат маҳсулотини реализация қилиш йиллик планини 18 декабргача бажаришга, топшириққа қўшимча равишда 70 миллион сўмлик турли хил маҳсулот, шу жумладан кўплаб минерал ўғит, нефть, шойи газлама, пойафзал ва бошқа маҳсулотлар реализация қилишга сўз бердилар. Қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини 27 декабргача ва пландан ташқари 2,5 миллион сўмлик иш бажаришга қарор қилинди. Мажбуриятларда 5500 та рационализаторлик таклифи жорий этиш, 41 хил маҳсулотни давлат сифат белгиси аттестациясига тайёрлаш белгиланди.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК—ЗАРБДОР ФРОНТ

ҚИШЛОВ — МАСЪУЛИЯТЛИ СИНОВ

Шу кунларда Қизилқумда қаҳратон қиш. Ястаниб ётган сўнгсиз чўллар оппоқ қор билан қопланган. Ҳар замонда қўзғалиб турадиган изғирин шамол чорвадорлар ташвишига ташвиш қўшяпти. Ана шу ғоят масъулиятли дамларда иродаси метин, шижоаткор, ишбилармон чорвадорларимиз нинг фикри-хаёли қишловни чиқимсиз ўтказишга қаратилган. Биз, чорвадорлар учун чинакам имтиҳон бўлган қишлов қандай ўтаётганлигини билиш мақсадида йўлга отландик. Мана, қаршимизда Конимехнинг бепоён яйловлари.

— Ҳа, чорвадорларимиз ҳаётида серташвиш, муҳим имтиҳон бошланди, — деди ҳамроҳимиз Конимех район партия комитети секретари Тошниёз Бобоқулов. — Ҳозирги бутун диққат-эътиборимиз, дастурхон устидаги суҳбатимиз ҳам чорва қишловига қаратилган. Чорвадорларимиз қийинчиликларни енгиб, жамоат чорвасини қишдан соғ-саломат олиб чиқиш учун, чорва маҳсулдорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш учун қўлларидан келганча ҳаракат қилмоқдалар. Партия ва ҳукуматимизнинг социалистик мусобақани янада авж олдириш ҳақидаги қарорига ўзларининг муносиб меҳнатлари билан жавоб бермоқдалар.

Районда кейинги йилларда жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишда кўпгина муҳим тадбирлар амалга оширилди. Энг муҳими қоракўлчиликни механизациялаштиришда яхши натижаларга эришилди. Хашакни майдалаш, тайёрлаш, пресслаш, қишлоқ жойларига ташиб келтириш, жун қирқиш, қудуқлардан сув чиқариш ва қўйларни суғориш каби сермашаққат ишлар қудратли техника зиммасига юкланди. «Октябрь 40 йиллиги» совхози, «Конимех» давлат наслчилик заводи, «Коммунизм», «Шофиркон», «Ғиждувон» ва Калинин номли совхозларнинг чорвадорлари катта ютуқларни қўлга киритдилар. Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Конимех» давлат наслчилик заводи социалистик мусобақада пешқадамлик қилиб келмоқда.

Қишлов бошланишидаёқ районда 64 минг тоннадан зиёд дағал хашак тахт қилиб қўйилди. Январнинг биринчи ярмигача 35 минг тонна дағал хашак майдалаб қўйилди. Хашак майдалаш давом этмоқда. Мавжуд 34 фермада 57 озиқ майдалайдиган машиналар тинимсиз ишлаб турибди. Энг муҳими, қишлов арафасида 647 та типовой усти ёпиқ қўралар қурилди ва ремонт қилинди. 199 та ярим ёпиқ қўтонлар қурилди. Ҳар бир фермага иккитадан автомашина биркитиб қўйилган. Улар чўпон-чўлиқларга озиқ-овқат, сув ташиб турибди.

Конимех районида 9 та совхоз бор. Шундан 7 таси қоракўлчиликка ихтисослаштирилган. Биз тушган машина «Конимех» давлат наслчилик совхозига қарашли 3-фермадан ўтиб, Қизилқудуқ томонга бурилди. Оқшом тушаётган бир пайтда Қизилқудуққа етиб бордик. Тиш-тирноқли аёз этимизни чимчиб ола бошлади. Ферма мудири Садиваққос Тентеқов идорадан чиқиб келди. Саломлашдик.

— Чорва қишлови ва маҳсулот сифатини яхшилаш учун фермада нима ишлар қилинаётганини ҳақида ҳам гапириб берсангиз?— сўрадик ферма мудиридан.

— Қоронғи тушгунча яқинроқ отарларимизнинг бирига бориб келамиз. Ўз кўзларингиз билан кўрасизлар, —деди ферма мудири бизни йўлга чорлаб.

Тўрт қир ошдик. Илон изи сўқмоқлардан ўтиб Қалий-қошарга етиб келдик. Бу ерда Меҳнат Қизил байроқ орденли бош чўпон Ўрдабой Бесеновга қарашли 700 қўйга мўлжалланган очиқ ва ёпиқ қўрани кўрдик. Узун-узун охурлар қурилган бўлиб, бунда қўйларга вақти-вақти билан емозуқа, сув бериб турилади. Ўрдабой Бесенов қочардан бир қир наридаги бўлиқ явшанзорларда қўйларни ўтлатиб юрган экан.

— Ишлар қалай?— сўрадик ундан.

— Қалай эмас, пўлат!— деди у қатъий оҳангда,— Иссиқ қўрамиз бор, ғамимиз йўқ. Озуқамиз запас, ем етарли. Совлиқларимиз этли, бақувват. Бу, совлиқларимизнинг кўпи эгиз қўзилашидан нишона. Мажбуриятни шунга яраша олганмиз. Ҳар юз совлиқдан 175!

— Терилар сифатини шу кунлардан бошлаб ошириш чораларини кўраётгандирсизлар?

— Ҳа, ғўзамўй совлиқларни алоҳида, оқ гул турларини алоҳида, қирриқ совлиқларни алоҳида ажратиб боқяпмиз. Қўйларни қочириш пайтида оқ қўйни қора рангли наслли қўчқордан, қора қўйларни оқ тусли қўчқордан қочирганмиз. Бундан мақсад қалами гул, жингалакли каби энг яхши сортли терилар олишдир. Беш йилликнинг якунловчи йилида териларимизнинг 95 процентини биринчи сортга топширамиз, деб сўз берганмиз.

Биз Конимех районининг қайси бир фермасида, отарида бўлмайлик, чўпон-чўлиқларнинг кўтаринки руҳда меҳнат қилишаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Район совхозларида қишлов учун етарли дағал-хашак жамғарилган. Иссиқ қўра ва қўтонлар ҳам етарли. Лекин, баъзи хўжаликларда мавжуд тўпланган хашакни майдалаб отарларга етказиб беришда узилишга йўл қўйилмоқда. Трактор ва автомашиналар учун запас қисмлар етишмаётганидан чўпонлар шикоят қилишди.

Рейд бригадамиз кафтдек текис асфальт йўлдан Томди районини томон йўл олди. Саҳро бағрида худди сулув келинчаклардек қад ростлаган навқирон ва гўзал Зарафшон шаҳридан ўтиб Томдига кириб бордик. Район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари Ислом Ҳолиқов ва район қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи Темирбек Сансизбоев бизга ҳамроҳлик қилишди. Райондаги энг илғор ва сердаромад хўжалик бўлган Карл Маркс номли совхоз томон йўл бошлашди. Ҳақиқатан ҳам хўжалик чорвадорлари тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида катта ютуқларни қўлга киритдилар. Давлатга жун, қоракўл тери, гўшт етказиб бериш планлари ошириб адо этилди. Совхоз коллективи қишловни бенуқсон ўтказиш, совлиқларнинг нормал семизлигини таъминлаш учун қўлларидан келган барча тадбирларни кўрмоқдалар. Қишловга етарли дағал-хашак тайёрланган. У «ДКУ» ва «ИГК» агрегатлар ёрдамида пешма-пеш майдаланиб, отарларга етказиб беріляпти. Есенали Нисанбоев, Жумабой Дўсимов, Турмахон Аралбоев сингари ишбилармон чўпонлар қарамоғидаги отарлар айниқса яхши қишламоқда. Райондаги Ленин номли, «Оёққудуқ», «Мингбулоқ», совхозларида ҳам чорва қишлови намунали ўтказиляпти. Аммо, райондаги талай хўжаликларда аҳвол кўнгилдагидек эмас. Қишловга пухта ҳозирлик кўрилмагани яққол кўзга ташланади. Аксарият отарларда иссиқ қўралар қурилмаган. Қоракўл совлиқлар турларга ажратилмаган. Касалланган қўйлар эса сурувдан ажратилган ҳолда алоҳида боқилмаяпти. Биз бундай ачинарли ҳолни айниқса райондаги «Янги чорва» совхозида кўрдик. Совхоз ўтган йили совлиқлар сонини кўпайтириш ва қоракўл тери топшириш бўйича белгиланган халқ хўжалик планларини бажармаган эди. Бунинг асосий сабабларини суриштирганимизда хўжалик раҳбарлари қатор йиллардан буён чорва қишловига етарли эътибор берилмай келаётганини тан олишди. Бу йилги қишловга ҳам қониқарсиз тайёргарлик кўрилди. План бўйича 2600 тонна дағал хашак тайёрланиши ва 800 тонна беда сотиб олиниши керак эди. Хўжалик раҳбарларининг (директори Н. Турешов) масъулиятсизлиги оқибатида планлаштирилган ем-хашак жамғарилмади. Бор-йўғи 1645 тонна хашак ва 504 тоннага етар-етмас беда тайёрланди, холос. Хашак жамғариш плани атиги 63 процент бажарилди. Совхозда хашакни майдалаш, уни отарларга етказиб туриш ва майдаланган хашакни қўйларга буғлатиб бериш ишлари ҳам ўлда-жўлда ҳолда эканлигининг гувоҳи бўлдик. Мавжуд «ДКУ» машиналари худди музлаб қолгандек қаққайиб турибди. Уларни юргизишга ҳеч ким жонкуярлик кўрсатмаяпти.

Ҳақиқатан ҳам район хўжаликларининг кўпчилик фермаларидаги совлиқлар очиқ қўраларда қишламоқда. Бунинг устига қўралар вақти-вақтида тозалаб турилмайди. Район хўжаликларидаги 198 минг бошга яқин совлиқ паст семизликка ва 26 минг 950 бош қўй ориқ ҳолга тушиб қолган. Бундай аянчли аҳвол айниқса О. Дарибоев, А. Қулхановлар бошқараётган фермаларда яққол кўзга ташланади. Ж. Балиманов номли, «Дўстлик» совхозлари ва «Томди» давлат наслчилик заводи каби хўжаликларда ҳам аҳвол кўнгилдагидек эмас.

Саккиз миллион гектарни ташкил этадиган Томди районига қарашли яйловларда шу кунларда 662 минг қўй боқилмоқда. Шундан 408 минггиси совлиқдир. Район чорвадорлари ўтган йилда яхши кўрсаткичларни қўлга киритган эдилар. Давлатга 318 минг 300 дона қоракўл тери, 2071 тонна жун, 5088 тонна гўшт сотиб, бу борадаги халқ хўжалик планларини ошириб адо этишган эдилар. Томдилик яйлов баҳодирларининг бу йилги марралари ўтган йилгидан ҳам юксак. Улар якунловчи йилда 334 минг қоракўл тери етказиб бериш ва унинг 90 процентини биринчи сортга, 42 процентини олий сорт—жакетга топшириш мажбуриятини олишган. Улар гўштга топшириладиган қўйларнинг тирик вазнини 45 килограммга етказишга сўз беришган.

Чорвачилик — зарбдор фронт. Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида чорва маҳсулдорлигини ва унинг сифатини янада ошириш учун жойлардаги партия, совет ва жамоат ташкилотлари социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтармоқлари керак.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
А. ХОЛТОЕВ,
Ҳ. ТЎРАЕВ,

Тошкент телевидениеси, радиоси ҳамда «Совет Ўзбекистони» газетасининг рейд бригадаси аъзолари.

Ушбу рейд материалларини бугун 26 январь куни соат 13 да радио орқали эшитишингиз ва соат 19.45 да телевидение орқали кўришингиз мумкин.

ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК

(Боши биринчи бетда).

Қадрли дўстлар, собиқ полкдошларимиз, куролдош дўстлар, фронтчилар, Улуғ Ватан уруши ветеранлари! Қадрли фронт орқаси меҳнаткашлари, ўз фидокорона меҳнати билан буюк Ғалабани яқинлаштирган, ўз қўллари билан қудратли қурол-ярог ясаган барча ўртоқлар! Биз сизларга мурожаат қилиб, [illegible] **Улуғ Ғалабанинг 30 йиллиги шарафига ҳаммамиз якдиллик билан зарбдор меҳнат вахтасида туриб ишлайлик, юбилейни шу шонли байрамга муносиб ишлар билан нишонлайлик.**

[illegible]

мусобақанинг ташаббускори, пешқадамлари биз бўлмай, ким бўлсин!

Қадрли ўртоқ! Сен станок ёнида, қурилишда, пахта даласида, лабораторияда — қаерда ишлаётган бўлсанг ҳам энг юксак меҳнат унумдорлигига эриш, ишлаб чиқаришнинг ҳамма резервларидан фойдалан, иш вақтининг ҳар минутини қадрла, ўзинг ясаган нарсаларнинг ҳаммаси аъло сифатли бўлишига ҳаракат қил!

Тўққизинчи майда пахта далалари униб чиққан ниҳоллар, ҳосилнинг дастлабки даракчилари билан кўзларни қувонтиради. «Оқ олтин» етиштираётганлар орасида собиқ фронтчилар, оғир ҳарбий даврда пахта етиштирганлар кўплигини биламиз. Улар бугун ҳам қишлоқ хўжалигини юксалтириш учун курашнинг олдинги сафида бормоқдалар.

Қадрли дўстлар! Сизларнинг ватанпарварларга хос фидокорлигингизда чуқур маъно бор. Сизлар Ватанимиз тинч яшаши ва меҳнат қилиши учун жанг қилдингиз, мисли кўрилмаган қийинчиликлардан ўтдингиз, ҳаётингизни хавф остида қолдирдингиз. Фронт орқасида ҳам фронтча вахтада турдингиз. Ва[illegible]

[illegible]

эттирувчиларнинг мураббийси бўлиш — ғоят катта давлат ва партиявий ишдир. Келинг, қадрли ветеран ўртоқлар, шонли байрамга тайёргарликни мураббийликда ҳам янги ютуқлар билан нишонлайлик. Ҳар биримизнинг бой меҳнат ва ҳаётий тажрибамиз бор. Ҳар биримиз йигит ва қизларга маҳоратни ўргата оламиз ва ўргатишимиз керак, уларга совет турмуш тарзидан сабоқ беришимиз, ёшларни ватанпарварлик, интернационализм руҳида тарбиялашимиз керак.

[illegible] майди» шиори остидаги олижаноб ишларида ёрдам берайлик!

Азиз дўстлар! Бизни партия, халқ, Ватан меҳр-муҳаббат, ҳурмат ва ғамхўрлик билан қуршаб олган. Келинг, Буюк Ғалабанинг 30 йиллигини кутиб олар эканмиз, шундай ишлайликки, партиямизга, халқимизга, Ватанимизга шундай хизмат қилайликки, токи бурчни адо этишдек қувончли илҳомбахш туйғуни бутун қалбимиз билан сезайлик!

С. А. АБДУЛЛАЕВ — Совет Иттифоқи Қаҳрамони, **Б. Д. БОБОЕВ** — Совет Иттифоқи Қаҳрамони, **М. И. БОГАТИКОВ** — Меҳнат ветерани, авиация заводи слесари, **И. ДУСОВ** — ветеран, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, **Б. Х. ЭРГАШЕВ** — Совет Иттифоқи Қаҳрамони, **К. К. КАРИМОВ** — истеъфодаги генерал-майор, **М. К. КЕЛГЕНБОЕВ** — Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, профессор, **Ф. П. КУРГАНОВ** — Улуғ Ватан уруши ветерани, панфиловчи, **Б. А. ЛИБЕРЗОН** — уруш ветерани, панфиловчи **Ф. Н. НОРХУЖАЕВ** — истеъфодаги генерал-лейтенант, **В. И. РИБАЛЬКО** — Совет Иттифоқи Қаҳрамони, **Н. САФАРОВ** — Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, ёзувчи, **В. Е. СОХАЦКИЙ** — истеъфодаги генерал-майор, **В. П. ТРАЙНИН** — Совет Иттифоқи Қаҳрамони ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, **В. И. УЛЬЯНОВ** — истеъфодаги генерал-майор, **Н. ЙУЛДОШЕВА** — ветеран, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЎЗБЕКИСТОН АХБОРОТ

ҲАЙВОНОТ ОЛАМИДА

ИҚЛИМГА МОСЛАШИБ

Термиз ҳайвонот боғи иттифоқимиздаги мавжуд 28 ажойибхонанинг бири ҳисобланади. Бу ерда планетамизнинг турли ерларида яшовчи ҳайвонлар ва паррандалар сақланмоқда. 1200 дан ортиқ 220 турдаги жониворлар парвариш қилиняпти. Алоҳида ажратилган бўлимларда ноёб ҳайвон ва паррандалар сақланади. Ўтган йили келтирилган иккита ҳиндистон фили, америка тапирлари ва африка йўлбарслари маҳаллий шароитга ва иқлимга мослашиб олишди. Яқинда ҳайвонот оламида камдан-кам учрайдиган воқеа юз берди. Термиз боғида сақланаётган қулоннинг болалаши мутахассисларни мамнун этди.

Ҳайвонот боғи ходимларининг асосий иши томошабинларга маданий хизмат кўрсатишга қаратилган. Томошабинлар учун қулайликлар яратилмоқда. Томоша қилиш зоналари асфальтланиб, 250 метр чуқурликдан тоза сув чиқарилди ва фавворалар барпо этилди.

ТАБИАТ ИНЪОМИ

БОБОТОҒДА

Боботоғ яланғоч қоя-тошлар эмас. Унинг сийнасини ям-яшил арчазорлар, бепоён пистазор-бодомзорлар, боғ-роғлар безаб турибди. Шўрчи районидаги бу ўрмон хўжалигининг майдони 80 минг гектардан ошади. Шундан 50 минг гектари ўрмонзор бўлса, 17,5 минг гектари пистазор ва бодомзорлардан иборат. Шунингдек, хўжаликнинг 50 гектарлик мевали боғи бўлиб, ўтган йили эл дастурхонига 80 тоннадан ортиқ олма, ўрик, нок, беҳи, узум, кўксултон етказиб берилди. Боғдорчилик хўжаликка катта даромад келтиряпти.

Боботоғ ноз-неъматлари беҳисоб. Ўрмончилар беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йилини муваффақиятли якунладилар. Улар қарийб 30 тонна писта етказиб беришди. Бундан ташқари район тайёрлов конторасига 2 тонна тоғ асали, 1200 литр сифатли қимиз тайёрланди. Хўжаликнинг Қумқўрғон участкаси мевали ва манзарали дарахт кўчатлари етказиб беришга ихтисослаштирилган. Бу ерда чинор ва гулдан тортиб, ҳар хил мевали дарахт кўчатлари етиштирилмоқда. Ўрмончилар бу йил 1 миллион туп кўчат тайёрлашга аҳд қилишган.

ФОЙДАЛИ ЎСИМЛИКЛАР

КЕНГ МАЙДОНЛАРДА

Шакарқамиш ноёб ўсимликлардан ҳисобланади. Бу ўсимлик иттифоқимизда ягона хўжалик — Денов районидаги «Ромсовхоз» комбинатида етиштирилади. Ўтган йили 187 гектар майдонда 3921 тонна аъло сифатли шакарқамиш пояси тайёрланди. Саноат корхоналарида бунда ром спирти ажратиб олинади. Совхознинг Узоқ Бобомуродов бошлиқ бригадаси аъзолари 39 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 360 центнер ўрнига 400 центердан ошириб хирмон кўтардилар. Умуман пландагига нисбатан 300 тонна кўп шакарқамиш етиштирилди. Миришкорлар шу кунларда янги ҳосилга пухта замин ҳозирлаяптилар. Беш йилликнинг якунловчи йилида шакарқамиш майдонлари 250 гектарга, совхознинг суғориладиган умумий экин майдони 650 гектарга етказилади. Ҳозир шакарқамиш етиштириладиган ерларнинг ҳаммаси сифатли шудгор қилиб қўйилган. Совхоз коллективи хўжаликни шу йилнинг ўзидаёқ, кўп фойда берадиган рентабелли хўжаликка айлантириш мажбуриятини олган.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.30 — ТОШКЕНТ. 17.35 — «Светофор». 18.30 — Халқаро панорама (Москва). 19.00 — Халқ контроли экрани. 19.30 — **«Ахборот».** 19.45 — **Телеминиатюралар.** 20.25 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 20.45 — **«Ахборот».** 21.05 — **Оталар сўзи — ақлнинг кўзи.** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Марҳабо, талантлар.** Сурхондарё область ҳаваскорларининг чиқиши. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 10.00 — ТОШКЕНТ. 10.05 — Янгиликлар. 10.15 — Мультфильм. 11.00 — Санъат ғунчалари. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 15.30 — «Замандас» программаси 17.30 — Телефильм. 18.30 — Кино экран янгиликлари. 19.00 — МОСКВА. Янгиликлар. 19.15 — Мультфильмлар. **Пони доира бўйлаб айланади. Маугли** (2-серияси). 19.45 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 20.45 — Концерт. 24.00 — **Мини-футбол:** «Динамо» (Москва) — ЦСКА. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.00 ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИИ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/I да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/I-да **Қароқчилар.**

МУҚИМИИ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/I да **Замонали ва Омонали** (кундузи), **Хонума хоним,** (кечқурун), 27/I да **Хотинимнинг эри.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/I да **Нон, қон, инсон** (12.00, 19.00).

КИНО

Севишганлар қиссаси — «МОСКВА» (10.00, 12.00, 19.30, 21.45), САНЪАТ САРОИИ (16.00, 15.00, 18.45), «ЧАИКА» (кундуз ва кечқурун)

Полициячи бўлган эди — «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОИИ, «НУКУС», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим — «ҚОЗОҒИСТОН» (15.00, 16.00, 20.00).

Ҳаводаги саргузаштлар — «МОСКВА» (15.00, 17.00).

Авлодлар нидоси — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Апачлар — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

Маккенининг олтинлари — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Бугун—Ҳиндистон миллий байрами

ТАРАҚҚИЁТ САРИ

Бугун ҳиндлар элида катта байрам. Бундан чорак аср муқаддам, 1950 йилнинг 26 январида Ҳиндистон республика деб эълон қилинди.

Улуғ ҳинд халқи озодлик ва мустақилликка узоқ йиллар давомида олиб борган мардонавор курашлари туфайли эришди. Маҳатма Ганди ҳамда Жаваҳарлаъл Неру сингари атоқли Ҳиндистон арбоблари бошчилик қилган миллий-озодлик ҳаракати, иккинчи жаҳон урушида совет халқининг ва унинг шонли Қизил Армияси томонидан гитлерчилар Германияси ва япон милитаризми тор-мор этилиши ҳамда жаҳон социалистик системасининг ташкил топиши натижасида Осиё ва Африка халқларининг мустамлакачилик зулмига қарши миллий-озодлик кураши кучайди. Бу эса ҳинд халқининг озодликка эришишини тезлаштирди. 1946 йил ҳинд ҳарбий денгизчиларининг қўзғолони бу курашда энг йирик воқеа бўлди. 1947 йил 15 августда Ҳиндистон мустақиллик олди.

Совет Иттифоқи 1947 йил апрелда Ҳиндистон билан дипломатик муносабатлар ўрнатди. Мустақиллик йилларида Ҳиндистонда мустамлакачилик қолдиқларини тугатиш йўлида катта ишлар қилинди. Мустақил миллий тараққиёт пойдевори қўйилди. Экономиканинг етакчи тармоқларини давлат сектори қўлига олган Ҳиндистон ҳукумати замонавий индустриал экономикани яратишга катта аҳамият берди. Қисқа вақтда қўлга киритилган ютуқлар Ҳиндистон экономикасининг структурасини тубдан ўзгартириб юборди. Республика ҳозирги замон индустриясининг асосий тармоқлари бўлган металлургия, машинасозлик, электр энергетика, химия саноати, нефть химияси, авиация саноати бутунлай янгидан вужудга келтирилди ва жадал ривожланиб бормоқда. Натижада Ҳиндистон республикаси бугунги кунда асосий саноат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондирибгина қолмасдан, тобора кенг миқёсда жаҳоннинг бошқа мамлакатларига ҳам экспорт қилмоқда. Ҳиндистон эндиликда ўзининг электрон саноатига ва атом реакторларига эга бўлиб, электровоз ва товушдан тез [illegible]

[illegible]

ри совет мутахассислари билан ёнма-ён туриб меҳнат қилмоқдалар. Бокаро металлургия комбинати тўла қувват билан ишлаш арафасида турибди. Бу гигант металлургия корхонаси тўла ишга тушгач, йилига ўн миллион тонна пўлат беради. Ҳиндистон — Совет иқтисодий ҳамкорлиги металлургия билангина чекланаётгани йўқ. Совет Иттифоқи Ҳиндистонга оғир саноат объектларини қуришдан ташқари шу тармоқлар учун хом ашё қазиб чиқаришда ҳам ёрдам бермоқда. Нефть саноати, машинасозлик, дори-дармонлар, ва электр ускуналари ишлаб чиқариш каби, ҳамда бошқа кўпгина тармоқларни бунёд қилишда Совет Иттифоқи дўст Ҳиндистонга ёрдам бериб турибди. Ранчи, Дургапур, Хардвардаги машинасозлик заводлари, Анклешвар ва Камбей нефть конлари, Нейвели, Бхакра, Корбадаги электр станциялар совет — ҳинд иқтисодий ҳамкорлигининг ёрқин рамзидир. Совет Иттифоқининг кўмагида Бараун шаҳрида бунёд этилган нефтни қайта ишлаш заводи эндиликда тўла қувватда ишламоқда. Совет Иттифоқи ёрдамида Ҳиндистонда йигирма олтита истиқболли нефть ва табиий газ конлари очилди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам Ҳиндистоннинг муваффақиятлари кўзга яққол ташланиб турибди. Республикада аҳолини озиқ-овқат билан таъминлаш проблемаси асосан ҳал қилинди. Мамлакатда аграр ўзгаришлар натижасида етмишинчи йилларнинг бошларида йиллик дон ҳосили олиш 106 миллионга етди. Аммо мамлакат олдида тезлик билан ҳал [illegible] лемалар турибди. Ер ислоҳоти ўтказиш шу асосий проблемаларнинг бири ҳисобланади. Ҳиндистон республикаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда деҳқончилик равнақига асос солган 13 та йирик давлат фермаларининг 6 таси Совет Иттифоқининг ёрдамида ташкил этилиб, улар совет техникалари билан таъминланди. Совет давлати 1972 йилда қаттиқ қурғоқчилик натижасида оғир аҳволга тушиб қолган Ҳиндистонга катта дўстона ёрдам кўрсатди.

Ҳиндистон республикасида соғлиқни сақлаш, маориф ва маданиятни ривожлантиришда катта ютуқлар қўлга киритилди. Агар мустақилликка эришилган йилларда мамлакат аҳолисининг ўндан тўққизи саводсиз бўлган бўлса, ҳозирги вақтда учдан бир қисми ўқиш ва ёзишни билади. Ўқувчилар сони уч баравар ортди. Республикада бошланғич таълим бепул, айрим штатларда эса ўрта таълим ҳам текин. Мамлакатда 84 университет, 137 техника институтлари бор.

Республикада тараққиёт намуналари ҳамма жойда кўриниб турибди. Лекин ҳал этилмаган проблемалар ҳали ҳам оз эмас. Мустақиллик йилларида экономика ва маданиятни [illegible]

Ҳозирги пайтда Ҳиндистон олдида халқ оммасининг фаровонлигини таъминлаш, ижтимоий ва иқтисодий тараққиётнинг юқори даражасига эришиш каби мураккаб проблемалар турибди. Бундай проблемаларни ҳал этишда 1974–1979-йилларга мўлжалланган бешинчи беш йиллик план муҳим қадамдир.

Ҳиндистон республикаси ҳукумати мамлакатни ривожлантириш эҳтиёжларига тобора кўпроқ маблағ ажратмоқда. Учинчи беш йилликда шу мақсадларга 125 миллиард рупий ажратилган бўлса, тўртинчи беш йилликда 250 миллиард рупий ажратилди. Бешинчи беш йиллик планида эса иқтисодий ривожланишга 536 миллиард рупий сарфлаш белгиланган, шундан 370 миллиард рупийси давлат секторига тўғри келади. Мамлакатда давлат сектори йўли билан оғир индустрия қувватлари тинимсиз кўпайтирилмоқда. Кейинги вақтда ҳукумат етакчи ҳусусий банкларни, умумий страхованияни, ташқи савдо, кўмир саноати, мис корхоналарининг катта қисмини национализация қилинганлиги, собиқ махораджаларнинг имтиёзлари бекор қилинганлиги сингари тадбирлар мамлакат экономикасини ривожлантиришда, халқнинг турмуш даражасини бирмунча тузатишга имкон берди.

Ҳиндистон республикасининг Индира Ганди ҳукумати теварагига бирлашган тараққийпарвар доиралари фақат кескин чоралар кўриш натижасидагина мамлакатни қийинчиликлардан, мамлактда вақт-вақти билан бўлиб турадиган офатлар — касаллик, тошқин, қурғоқчилик, қолоқликдан қутқариш ва тараққий йўлидан олиб бориш лозимлигини таъкидламоқдалар. Аммо империалистлар ва уларнинг Ҳиндистондаги малайлари бўлмиш барча реакцион доиралар демократик реформалар ва совет—ҳинд дўстлигининг ашаддий душмани Жайпракаш Нарайанлар Ҳиндистон республикасининг озодлик ва тараққиёт йўлидан боришига қарши чиқмоқдалар. Мамлакатдаги барча демократик кучлар ва Ҳиндистон Компартияси томонидан қўллаб-қувватланаётган Индира Ганди ҳукумати реакционерлар устидан ғалаба қилиб олға томон тараққиёт йўлидан бормоқда. Ҳиндистон ҳукумати мамлакат ҳаётининг ҳамма жиҳатларига ижобий таъсир ўтказувчи социал-иқтисодий ислоҳотларни дадил амалга оширмоқда. Мамлакатнинг демократик кучлари миллатнинг тақдирини белгилашда тобора катта роль ўйнамоқда.

Ҳиндистон республикасининг ривожланишида Совет Иттифоқининг беғараз ёрдами катта роль ўйнамоқда. Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги товар обороти муттасил ўсиб бормоқда. 1960 йилда товар обороти 104 миллион сўмни ташкил этган бўлса, 1973 йилда 588,8 миллион сўмга етди.

Совет — Ҳиндистон товар оборотида Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар катта ўрин тутади. Республикамиз Ҳиндистонга кабель, кранлар, компрессор, станциялари, дизеллар, ирригация асбоб ускуналари бошқа турли саноат маҳсулотларини етказиб бераётир. Икки миллат ўртасидаги самарали ҳамкорлик алоқалари 1971 йилнинг 9 августида 20 йил муддатга имзоланган «Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик Шартномаси»да ўзининг мантиқий ифодасини топган.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистоннинг тинчлик учун, мамлакатлар ўртасида ишонч ва ҳамжиҳатлик учун, империализм, мустамлакачилик ва ирқчиликка қарши курашдаги манфаатлари мос бўлиб тушмоқдаки, бу нарса икки томонлама муносабатларни янада муваффақиятлироқ ривожлантириш учун яхши негиз бўлади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг 1973 йилнинг охирларида Ҳиндистонга қилган визити Совет — Ҳиндистон дўстлигини мустаҳкамлашга кў[illegible]

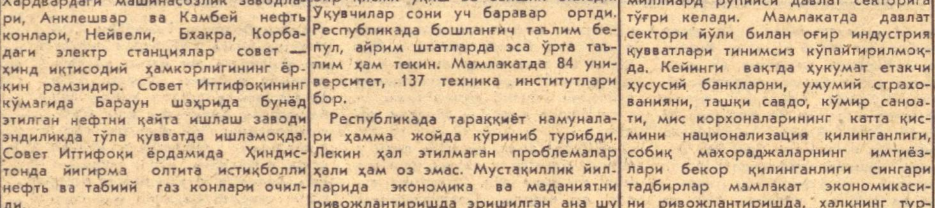

ҲИНДИСТОН. Суратда: мамлакатнинг энг йирик шаҳарларидан бири, савдо ва туристик марказ Бомбей. ЧТК—ТАСС фотоси.

У. ИБРОҲИМОВ.

«Салют-3»: станцияси учишни тамомлади

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 24 январь. (ТАСС). «Салют-3» орбитал илмий станциясининг космосдаги узоқ вақт учиши 24 январда тугади.

Илгари хабар берилганидек, станция 1974 йилнинг 25 июнида Ер атрофи орбитасига чиқарилганди. Унинг ишлаш давомати етти ойга борди ва даставвал мўлжалланган учиш программасидан икки баравардан зиёд ошиб кетди. «Салют-3» станциясининг орбитада узоқ вақт учиши кўпгина илмий тадқиқот ва экспериментларни бажаришга имкон берди. Шуларнинг натижаларидан илм-фан, халқ хўжалиги манфаатлари йўлида ҳамда янги космик системаларни яратишда фойдаланилади.

Якунловчи операциялар ўтназилиб бўлганидан кейин станция ерда берилган команда бўйича фазода ростланди ва ҳисоблаб қўйилган вақтда унинг мотор установкаси ишга солинди. Тормозлаш натижасида станция тушиш траекториясига ўтди, Тинч океан акваториясининг белгиланган райони устида атмосфера зич қатламларига кирди ва шу билан тамом бўлди.

Р. В. ИВАНОВ

Узбекистон ССР Халқ контроли комитети енгил ва озиқ-овқат саноати бўлимининг мудири Ростислав Владимирович **ИВАНОВ** 24 январда оғир бетобликдан сўнг 62 ёшида вафот этди.

Р. В. Иванов ўз меҳнат фаолиятини 1933 йилда йигирув машиналарининг монтажчи слесари сифатида бошлаган эди. 1934 йилдан то 1948 йилгача Тошкент Тўқимачилик комбинатида ишлади. Бу орада у икки йил Совет Армияси сафида хизмат қилди. У оддий слесарликдан йигирув фабрикаси мудирининг ўринбосаригача бўлган катта меҳнат йўлини босиб ўтди. Шундан сўнг Р. В. Иванов 26 йилдан кўпроқ вақт ичида республиканинг контроль органларида — Узбекистон ССР Давлат контроли министрлигида, Совет контроли комиссиясида, Узбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Узбекистон ССР Министрлар Советининг [illegible]

[illegible]

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

1,2 февраль кеч соат 7 яримда

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармониясининг Бутуниттифоқ бадиий коллективлар кўригининг лауреати

ўзбек ашула ва рақс «ШОДЛИК» ансамблининг

КОНЦЕРТИ

қатнашадилар

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:

Дилафруз ЖАББОРОВА,

Вилоят ОҚИЛОВА

Узбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати

ДИЛБАР ФАЁЗОВА

Солистлар:

ШЕРАЛИ ЖЎРАЕВ, НАЗИРА ШЕРАЛИЕВА, НАСИБА ЭГАМБЕРДИЕВА, ХОТАМ ХОЖИЕВ, ТЎХТАСИН МАДАМИНОВ, РАҲИМЖОН ИСМОИЛОВ, РОЗА КАКУРИЕВА, РАШИДА РАҲИМОВА, МУКАРРАМ ЖАҲОНГИРОВА.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҲАКИМ НИШОНОВ.

Музика раҳбари МИХАИЛ МАҲМУДОВ.

ПРОГРАММАНИ Уткир Сиддиқов олиб боради.

Билетлар концерт зали кассасида сотилади.

[illegible]

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✦ ТЕЛЕФОНЛАР

Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 01173. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 22.